

Kadın

**150 yıl önce başlatılan
mücadele sürüyor...**

**"Daha eşit, daha adil bir çalışma yaşamı için
8 Mart'ta alanlardayız..."**

"Kreş Olursa Elbette Katılırız"

Ankara Şube-
si'ne bağlı Botaş
Yapracık Doğal
Gaz İşletmeleri
Direktörlüğü'nden
kadınlarla söyleşi

"En Önemlisi Bir Şeyler Üretiyorsunuz"

Geçen sayımızda
başlayan, Trakya
Şubesi'nden Ecza-
cıbaşı'lı kadınlarla
söyleşimiz bu sayı-
da devam ediyor.

"Size Kadın Sözü Veriyorum"

Michelle Bachelet:
Dünyanın diğer
ucu Şili'de, kadın-
ların da desteğiyle
başta gelen devlet
başkanı.

İÇİNDEKİLER

Merhaba (3)

Daha Eşit, Daha Adil Bir Çalışma Yaşamı (4)

Kadının Üreme Sağlığı İçin Bandırma'daydık (5)

Petrol-İş Sendikası'nın "Kadın Sağlığı Kampanyası" Başladı

Tüpraş Kamuya İade Edilmelidir! (8)

Yargı İhaleyi İptal Etti

"Kreş Olursa Elbette Katılırız" (9)

Botaş Yapracık Doğal Gaz İşletmeleri Direktörlüğü'nden Kadınlarla Söyleşi

Kadınlar Sendikası Olunca Misyonumuz Bitiyor (12)

Çalışan Kadının İnsan Hakları Derneği Kurucularıyla Konuştuk

"En Önemlisi Bir Şeyler Üretiyorsunuz" (14)

Eczacıbaşı İlaç'tan Petrol-İş'li Kadınlarla Söyleşinin Devamı

Geçmişten Geleceğe Sendikal Güç ve Dayanışma (16)

Sendikal Bilinç / Hazırlayan: Yard. Doç. Dr. Betül Urhan

Temsilcilere Kadın Dergisini Anlattık (18)

Dünya Örgütümüz Kadın İşçi Hakları Peşinde (19)

Dünya Sendikalarından: Uluslararası Kimya, Enerji, Maden İşçileri Federasyonu

Küreselleşen Dünyada Kadın Emeği (20)

Tarihten Kadın Sesleri / Hazırlayan: Yard. Doç. Dr. Serpil Çakır

Size Kadın Sözü Veriyorum (22)

Şili'nin Yeni Devlet Başkanı Michelle Bachelet

Genç Emekçinin Hakları (24)

Haklarımız / Hazırlayan: Petrol-İş Sendikası Hukuk Müşaviri Av. Serap Özdemir

Üreme, Genetik Yapımız ve Davranışlarımız (25)

Jinekologunuz Diyor ki / Hazırlayan: Dr. Selma Dönmez

Kuş Gribi Nedir, Ona Karşı Nasıl Mücadele Edilir? (26)

Sağlık Köşesi

Evet, Mutfakta Birileri Var! (28)

Kültür-Sanat (30)

Okuma Odası (31)

Artık İşçilerin de Bir Film Festivali Var (32)

Güldeste (34)

Güzellik (35)

"Daha eşit, daha adil bir çalışma yaşamı için
8 Mart'ta alanlardayız..."

"Kreş Olursa Elbette
Kahılır"

Ankara Sube-
si'ne bağlı Botaş
Yapımcı Doğal
Gaz İşletmesi
Direktörlüğü'nden
kadınlarla söyleşi

"En Önemlisi Bir Şeyler
Üretiyorsunuz"

Geçen sayımızda
başlayan, Trakya
Şubesi'nden Ecza-
ciye kadınlarla
söyleşimiz bu sayı-
da devam ediyor.

"Size Kadın Sözü
Veriyorum"

Michelle Bachelet:
Dünyanın diğer
ucunu Şili'de, kadın-
ların da desteğiyle
başta gelen devlet
başkanı.

Petrol-İş Kadın Dergisi

Mart 2006 / Sayı 18

Petrol-İş Merkez Yönetim Kurulu

Mustafa Öztaşkın / Genel Başkan

Mustafa Çavdar / Genel Sekreter

Adnan Özcan / Genel Mali Sekreter

İsmet Yiğit / Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri

Mehmet Güray / Genel Yönetim Sekreteri

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası
adına sahibi:

Genel Başkan **Mustafa Öztaşkın**

Yazışları Müdürü

Mehmet Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni

Necla Akgökçe

Editörler

Necla Akgökçe, Selgin Zırlı Kaplan

Tasarım ve Uygulama

Selgin Zırlı Kaplan

İdare Yeri:

Altunizade Mah. Kuşbakışı Cad. No: 25 Altunizade
81180 Üsküdar/İSTANBUL

Tel: (0216) 474 98 70 (10 hat)

Faks: (0216) 474 98 67

Baskı:

Bileşim Yayıncılık, Fuarçılık ve Tan. Hiz. AŞ / İstanbul
Tel: 0212 324 44 43

Web Adresi: www.petrol-is.org.tr

e-posta: merkez@petrol-is.org.tr

Yerel Süreli Yayın

(Petrol-İş Dergisi'nin özel ekidir.)

2 Mart 2006'da basılmıştır.

Merhaba

Yoğun bir kışın ardından yeni bir Petrol-İş Kadın ile yine karşınızdayız...

Dergimiz üç yaşına girdi... Bebeklikten çıktı, küçük bir çocuk artık, hızla serpilip geliyor. Gelişirken de kendisini daha iyi tanımaya ve tanımlamaya başladı... Yani lafin özü, giderek zenginleşiyor, giderek güçleniyoruz....

Sendikamız ve Türkiye'deki özelleştirme karşıtı kamuoyu açısından en önemli gündem, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun TUPRAŞ'ın yüzde 51'lik hissesinin blok satışının yürütmesini durdurmasıydı. Sendikamız "yargı kararları uygulanınsın, TUPRAŞ kamuya iade edilsin!" diyor. Konuyla ilgili haberi gündem sayfalarımızda bulabilirsiniz.

Aylardır üzerinde çalıştığımız "Petrol-İş Kadın Sağlığı Kampanyası" nı Bandırma'da başlattık... İyi bir başlangıç oldu... Anlatılanları ve dinleyenlerin izlenimlerini sayfalarımıza taşıdık...

Sendikamızdaki toplumsal cinsiyet çalışmaları kapsamında temsilci arkadaşlarımıza Petrol-İş Kadın Dergisi'ni, derginin bir örgütlenme materyali olarak nasıl kullanılabileceğini anlattık. Toplu sözleşmelerdeki kadınlara ilişkin hükümlere de dikkat çekildi. Konunun ayrıntılarını yine bu sayımızda bulabilirsiniz.

Petrol-İş üyesi kadın arkadaşlarımızla sohbetlerimiz devam ediyor. Bu kez Ankara'da Botaş Yapımcı Doğal Gaz İşletmeleri Direktörlüğü'nde olduk... Arkadaşlarla sendikal meseleleri konuştuk bu kez... Yararlı bir toplantıydı...

Geçen sayımızda Trakya ziyareti-mizin geri kalan bölümünü yayınlı-yacağımızı söylemiştik. Sözümüzü tutuyoruz...

Dergimizin bu sayısına dışarıdan oldukça önemli katkılar var...

Geçtiğimiz sayıda kendisiyle söyle-şi yaptığımız, sendikalar konusunda uzman Betül Urhan hocamız, bu sayımızda Petrol-İş Kadın Dergisi yazarları arasına katıldı... Bundan böyle "Sendikal Bilinç" sayfala-rında onunla sendikal bilincimizi tazeleyeceğiz...

Tekstil, kadın istihdamının ve sömü-rüsünün en yoğun olduğu sektör... Bu alanda çalışan kadınların sorun-larına farklı bir biçimde müdahale edebilecek bir dernek kuruldu.... Çalışan Kadının İnsan Hakları Derneği kurucuları ile bir söyleşi gerçekleştirdik... Derneği tanımak isteyenleri, dergimizin sayfalarına davet ediyoruz.

Serpil Çakır hocamız bu sayı bir de-ğişiklik yaparak güncel bir konuyu, küreselleşme ve kadın emeğini ele aldı.

Şili'de bir kadın artık başkanlık koltuğunda oturuyor... Beril Eyüb-oğlu arkadaşımız, politikacı ve anne Michelle Bachelet'in hayat hikâye-sini, Şili'deki kadınların durumunu İngilizce'den derledi...

Dünya Sendikalarından bölümümü-zü ise bu kez Gökçe Çataloluk hazırladı... Beril'e ve Gökçe'ye teşekkür ediyor, katkılarını sürdürmelerini diliyoruz...

Başka bir katkı da internetten gel-di... Ayten Kaya arkadaşımız, sendi-kamızın mailine "çorbada tuzumuz olsun" diyerek iki küçük hikâyesini yollamış... Eksik olduğumuz bir ko-nuda, edebiyat alanında önemli bir boşluğumuz dolmuş oldu böylece... Kendisine teşekkürlerimizi sunuyo-ruz....

İşçilerin de artık bir festivali var... Mayıs ayında İstanbul ve Ankara'da yapılacak festivalle ilgili, organize eden arkadaşlarla konuştuk.

Uzmanlarımız bu sayıda da yazıları-na devam ediyorlar...

150 yıl önce başlatılan mücadele sü-rüyor. Bu yıl 8 Mart'ta yine çalışma yaşamında ve aile içinde daha fazla hak, daha eşit koşullar için çeşitli eylem ve etkinliklerle sesimizi du-yurmaya devam ediyoruz. Petrol-İş'li kadınlar 8 Mart'ı şubelerinde kutlayacaklar.

Kadınlar üzerindeki iktisadi, sosyal, hukuksal baskıların bir an önce orta-dan kalkması dileği ile tüm kadın ar-kadaşların 8 Mart'ını kutluyoruz...

Yeni bir sayıda buluşmak ümidiyle şimdilik hoşçakalın...

Daha eşit, daha adil bir çalışma yaşamı

8 Mart, kadın özgürlüğü için mücadele veren kadınları anmak için bir fırsat olmasının yanı sıra evde, çalışma yaşamında, sokakta uğradığımız ayrımcılıkları sorgulamak için de bir imkân sunuyor bizlere...

Kadınların eşit haklar ve insanca yaşam için verdikleri mücadelenin üzerinden yüzyılı aşkın bir zaman geçmesine rağmen, bu konuda yeteri kadar yol aldığımız söylenemez.

Kadınların içinde bulunduğu fiili eşitsizlik hali, bir yandan haklarının verilmemesi, diğer yandan ana gereksinimlerinin hak olarak kabul edilmemesi nedeniyle beslenerek sürüyor. Aile içi şiddet, namus cinayetleri, işyerinde, sokakta taciz, siyasette ve çalışma yaşamında eşit olarak yer alamama, kadınlara özgü insan hakları ihlalleri olarak varlığını sürdürüyor...

Türkiye’de yaşayan 36 milyon kadının 4 milyon 625’i hâlâ okuma yazma bilmiyor. Okuma yazma bilenlerin büyük bir bölümü de ilkökul düzeyinde eğitim görmüşler...

Siyasi katılım açısından durum daha da vahim. Türkiye’de kadınların parlamentoda temsil oranı yüzde 4.4 civarında seyrediyor. Bu oranın İsveç’te yüzde 45, Çek Cumhuriyeti’nde yüzde 16, Pakistan’da yüzde 20, Malezya’da yüzde 16 olduğunu söylersek durumu olanca çıplaklığı ile özetlemiş oluruz sanırım... 2004 yılında yapılan belediye seçimlerinde ise kadın belediye başkan sayısı 18, yerel yönetimlerde kadın temsil oranı %5 civarındadır.

İşe alınmada ayrımcılığa son

İş yaşamına gelince... Türk-İş’in ‘Emek Piyasasında Kadınların Durumu’na ilişkin hazırladığı raporda Türkiye’de kadınların işgücüne katılım oranının 2004 itibarıyla yüzde 25.4 olduğu gösteriliyor... Kadınların kırsal yerlerde işgücüne katılım oranı yüzde 30.0 iken kentsel yerlerde yüzde 18.5 civarındadır.

Kentlerde çalışan kadın işgücünün çoğu kayıtdışı işlerde yoğunlaşıyor. Özellikle fason üretimin hakim olduğu konfeksiyon sanayiinde çalışan kadınlar arasında, kayıtdışı işlerde çalışanların oranı, imalat sanayiindeki diğer işkollarından daha yoğun. Kayıtdışı işlerde kadınların yoğun olması tesadüfi değildir... Kadın çalışmasının ikincil çalışma olarak görülmesi ve kazançlarının ekonomik destek olarak

algılanması, düşük eğitim düzeyleri, kayıtdışı işlerin çoğunun evde yaşlılar ve çocuklarla birlikte yapılıyor olması, bu işlerin evde yapılan işlerin devamı biçiminde görülmesi, kadınların işgücü piyasasında devamlı kalmasını engelleyen cinsiyetçi yapılar, kayıtdışılığın kadın çalışmasıyla özdeşleşmesi sonucunu doğuruyor... Kadınlar bu alanda, düşük ücretle, güvencesiz, sendikasızsız çalışıyorlar...

Özelleştirmeler, piyasaların esnekleşmesi de kadın çalışmasını olumsuz etkiliyor, kadınlar giderek daha fazla oranda kayıtdışına katılıyorlar... 8 Mart, iş yaşamı alanında da taleplerimizi ifade etmenin zamanı...

İşsizlik, önümüzdeki önemli problemlerden biri... İşsizliğin ortadan kaldırılmasına yönelik aktif istihdam politikaları oluşturulmalı, bu poli-

tikalar içine kadın politikası da dahil edilmelidir.

Çocuk bakımına dair sorumlulukların anne-baba tarafından eşit paylaşılmasının sağlanması için ebeveyn izni düzenlenmeli, bu yasalastırılmalıdır.

İşyerinde kreş açılması, 150’den fazla kadın işçi çalıştırma şartına bağlıdır. Ama Türkiye’de işyerlerinin çoğu küçük işletmelerdir. Bu gerçek göz önünde bulundurularak, sayıya bağlı olmaksızın tüm çalışanların çocuklarının kreş hizmetinden yararlanabilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Sanayi bölgelerinde işverenlere, çalıştırdıkları toplam işçi sayısından bağımsız olarak, ortak emzirme odası ve kreş açma yükümlülüğü getirilmeli, bu noktada yerel yönetimlerin katkılarında da yararlanılmalıdır.

İşe alınma sürecinde uygulanan cinsiyet ayrımcılığının önlenmesi için İş Kanunu’nda iş ilişkisi, “işe alma sürecini” kapsayacak şekilde tanımlanmalıdır.

Çalışma hayatında kadın erkek arasında eşitlik sağlanana kadar pozitif ayrımcılık uygulanmalı, bu uygulama devlet tarafından desteklenmelidir... Kamu ve özel işyerlerinde işe alınmada kadınlara yüzde 30 oranında kota uygulanmalıdır... ♀

Kadının üreme sağlığı için Bandırma'daydık

Petrol-İş Sendikası'nın kadın üyelere ve üye eşlerine yönelik olarak başlattığı Kadın Sağlığı Kampanyası Bandırma'da start aldı... Petrol-İş Kadın Dergisi ve İnsan Sağlığı ve Eğitimi Vakfı'nın (İNSEV) ortak çabasıyla yürütülen kampanyanın ilk semineri, "Kadının Üreme Sağlığı" üzerineydi... Dolu bir salonda dinledik, sorduk bilgilendik...

Necle Akgökçe - Selgin Zırlı Kaplan

Bir Ocak günü düştük yola... Dört kadındık... Hedef Bandırma... Aylardır sizlere bahsettiğimiz Kadın Sağlığı Kampanyamız'ı gerçekleştireceğiz... Saatler sabah 7'yi gösterdiğinde, Yenikapı feribot iskelesindeydik dördümüz de... İki saatlik bir feribot yolculuğundan sonra vardık. Bandırma'da, Eken Prestige Otel'i'nin kafeteryasında Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri İsmet Yiğit bekliyordu bizi... Her şey hazırды. Toplantı 13.00'da başlayacaktı... Saat henüz 10.30'du, önce dinlendik, sonra neler yapacağımızı düşündük... Otelin toplantı salonuna indiğimizde Bandırma Şubesi'nden arkadaşların salonu, materyalleri, her şeyi hazırladıklarını gördük. Acaba kadın arkadaşlarımız ilgi gösterecek miydi etkinliğimize, sorumuzun cevabını bir süre sonra aldık... Birer ikişer gelmeye

başladı arkadaşlarımız... Yanına arkadaşını, komşusunu alıp gelenler de vardı... Salon kısa sürede doldu... Gelenler arasında yerel basın da vardı.

Evet, sendikamız tarafından başlatılan "Kadın Sağlığı Kampanyası" çerçevesinde planlanan konferanslar dizisinin ilki olan, "Kadının Üreme Sağlığı" toplantısı, Bandırma Eken Prestige Otel'i'nin toplantı salonunda 22 Ocak Pazar günü yapıldı. 13.00'de başlayan seminere Petrol-İş Sendikası'na üye kadın çalışanlarımız ve çalışanlarımızın eşleri ve Bandırma'da kadın konusunda çalışma yapan kadın sivil toplum örgütleri temsilcileri ve yerel basın yoğun ilgi gösterdiler. İlk on dakikası basına açık olan toplantı, daha sonra basına ve erkeklere kapalı olarak devam etti. Üç saat boyunca kadınlar üreme organlarının işleyişleri, hastalıkları ve doğum

kontrolü hakkında bilgilendiler, akıllarına takılan soruları sordular... Yarım saat olarak ayarlanmış toplantı arasında da birbirleriyle ve kadın dergisi ile tanışıp, çay ve kurabiyeler eşliğinde sohbet ettiler.

Toplantı, Bandırma Şube Başkanı Huseyin Koçyiğit'in yaptığı sunum ve tanıtım ile başladı. Sendikamızın görevinin, üyelerin hak ve menfaatlerini savunmakla sınırlı olmadığını, eğitime ve sosyal aktivitelere de önem verdiğini söyleyen Huseyin Koçyiğit, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Eğitimlerimiz sadece üyelerimize değil, üyelerimizin eş ve çocuklarına da yöneliktir. Gökkuşuğu Çocuk Dergisi, Kadın Dergisi buna örnektir. Bugün burada kadınlarımızın sağlığıyla ilgili yapılacak olan eğitim, örgütümüzde ilk olarak Bandırma'da gerçekleştiriliyor. Bu imkânı sağlayan Genel Merkez yöneticilerimize ve eğitimcilerimize teşekkür ederek bu toplantının başarılı geçmesini diliyorum."

Bu sözlerden sonra Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreterimiz İsmet Yiğit'i kürsüye davet etti.

İsmet Yiğit, sendikanın sadece işçi haklarını ve ücretleri düzenleyen bir kuruluş olmadığını, işçilerin ve işçi ailesinin eğitime, sağlığına, sosyal yaşamına da önem verdiğini söyleyerek konuşmasına başladı ve şöyle devam etti: “İşçilerimizin eşlerinin, kadınlarımızın, sağlık yönünden iyi durumda olmaları gerek. Çünkü onlar geleceğimizin teminatları, çocuklarımızın anneleridir. Sağlıklı nesillerin yetişmesi için sağlıklı ve bilinçli annelere ihtiyaç var.” Daha sonra kadınlar için çok basit sağlık sorunlarının zamanında müdahale edilmediği için çok önemli sağlık problemlerine yol açtığını belirten Yiğit, kadın sağlığı konusunda alınan eğitimin kadınları sağlıkları ile ilgili konularda müdahil hale getirebileceğini “Kadın Sağlığı Kampanyası”nı bu açıdan da

anlamalı bulduğunu sözlerine ekledi... Ve “Katılımcılara ve konuşmacılara buradan teşekkür ediyorum” diyerek konuşmasını bitirdi...

Kadının yaşam çizelgesi

Toplantının sadece kadınlara açık bölümünün ilk konuşmacısı, İNSEV eğitimcisi Ayşe Köybaşıoğlu Güngör'dü... Ayşe Hanım “kadının yaşam çizelgesi”ni anlatarak başladı konuşmasına. Ona göre, bütün kadınlar anneannelerinden devraldıkları miras üzerinden doğuyorlar, evlenmek, doğum yapmak vs. gibi bazı toplumsal ve doğal dönüm noktaları yaşıyorlar... Kimi zaman hastalıkla, kimi zaman kadın olmanın mutluluk ve hazzıyla yaşayarak, süreci gelecek kadın kuşaklarına devrediyorlardı... Ayşe Hanım bunları anlatırken biz de dahil olmak üzere tüm kadınlar yaşamlarımızın birbirlerine ne kadar benzediğini kavıyorduk.

İşte doğumdan evliliğe, çocuk sahibi olmaktan iş sahibi olmaya kadar bu tür süreçler kadınları birbirine yaklaşıyor ve aralarında bir empati gelişmesine yol açıyordu...

Ayşe Köybaşıoğlu Güngör, daha sonra salondaki kadınların da sürece katılmasıyla kadınların yaşamları boyunca karşılaştıkları sağlık sorunlarının bir listesini çıkardı. Kadınların ağrı eşiğinin çok yüksek olduğunun altını çizen Ayşe Hanım, hangi yaş dönemlerinde neler yapmamız gerektiğini vurguladıktan sonra “Sağlam Kadın Kontrolleri”ne değindi...

Hocamız, kadın üreme organlarını anlattıktan sonra konuşmayı İstanbul Üniversitesi Kadın Sağlığı Eğitim ve Araştırma Birimi Hemşiresi Melek Ergin'e devretti...

Kadın ve erkek üreme organlarının tanıtımı ile söze başlayan Melek Ergin, döllenmeyi ve nasıl gebe kalındığını anlattı... Melek Hanım, iki saat boyunca broşürlerini de dağıttığımız doğum kontrol yöntemlerine, bunların avantaj ve dezavantajlarına değindi ve katılımcıların akıllarına takılan soruları cevapladı...

İki eğitimcinin de konuşmaları sırasında izledikleri interaktif katılım ve diyalog yöntemleri ile katılımcıları da sürece dahil etmesi, eğitimin çok canlı ve eğlenceli geçmesini sağladı...İki buçuk saatlik eğitim boyunca dikkatlerin bir an bile dağılmadığını görmek son derece sevindiriciydi...

Melek Ergin

Toplantı sonunda, bir dahaki toplantıların hangi konularda olabileceğine dair fikirler ortaya atıldı, adresler alındı ve verildi... Salondan herkesin memnun ayrıldığını görmek umut vericiydi.

Kadın Sağlığı Kampanyamız çerçevesinde sendikamızın örgütlü olduğu diğer illerde de benzer türden etkinliklerimiz devam edecek... 11 Mart'ta Lüleburgaz'da, 25 Mart'ta Ankara'da olacağız... Önümüzdeki günlerde sizleri de ziyaret edebiliriz, hazır olun...✂

Ayşe Köybaşıoğlu Güngör

“Çok iyi bulduk, ama tekrarlanmalı...”

Toplantı bitiminde salondaki arkadaşlarımızın bazılarına teybimizi tutup, izlenimlerini ve isteklerini sorduk... İşte aldığımız yanıtlar:

Yücel Bayram:

Merhaba, toplantıyı nasıl buldunuz, bundan sonra işlenmesini istediğiniz bir konu var mı?

Çok yararlı, çok iyi buldum. Meme kanseri ve menopoz üzerine seminerler yapılabilir. Meme kanseri kadınlar arasında çok yaygın, bu konuda kadınların bilinçlendirilmesi, erken teşhis açısından çok önemli...

Kadire Uğur:

Toplantıyı nasıl buldunuz?

Çok güzel buldum. Aydınlanmış olduk.

Sağlıktan kadın haklarına özel olarak anlatılmasını istediğiniz bir konu var mı?

Kadın psikolojisi incelenebilir... Böyle bir şey yapılsa çok güzel olur. Mesela benim panik atağım var. Genel kadın sağlığı konuları da işlenebilir... Ben, kadın hakları konusunda da bilgilenmek isterim.

Ayten Kocaveli: Toplantıyı çok iyi, çok değişik buldum ve ilgi ile izledim. Uzun süredir böyle bir şey olmamıştı... Çok ayrıntılı anlattılar, ben de dinledim. Bu tür konular tekrarlanır ve buna benzer sağlık konuları anlatılırsa, kadınların ve gençlerin çok yararlanacağını düşünüyorum. Bizim gençliğimizde böyle şeyler yoktu. Olsaydı bilinçlenip daha az hata yapardık. Ben ilkokul mezunuyum, bu kadar algıladım... Tahsil durumu daha yüksek olanlar belki de daha fazla algılamışlardır. Bu tür eğitimlerin gençler için de tekrarlanmasını istiyorum.

Sabriye Koçyiğit: Toplantıyı çok güzel, çok eğitici buldum. Kadınlar açısından çok önemli sağlık problemleri hakkında bilgilendik...

Başka hangi konuların anlatılmasını isterdiniz?

Çocuk eğitimi çok önemli, o konuda seminer verilmeli bence. Ayrıca kadının psikolojik sorunları üzerine de seminerler verilmeli...

Fatma Üstüner: Toplantıyı çok faydalı buldum. Geç bile kaldık diye düşünüyorum...

Üç çocuktan sonra şu anda kendimi bazı konularda çok geç kalmış hissediyorum. Ama yine de memnunum. Her şey için çok teşekkür ediyoruz. Benim üç kızım var. Kadın ve çocuk psikolojisi üzerine eğitim verilmesini ben de isterdim. Ayrıca bu tür eğitimler genç kızlarımıza da verilmeli, onlar da bilgilendirilmeli. Böyle yapılsa daha bilinçli bir nesil yetişir.

Kadriye Durmaz: Çok faydalı buldum... Kendimizle ilgili konuştuk, bu önemliydi. Umarım devamı da gelir. Kadın kanserleri, kadınlarda rastlanan ve kanser olmayan kitleler, bunları da öğrenmek isterdim. Kadın psikolojisi, çocuk eğitimi, çocuk sağlığı da anlatılabilir. Bunların hepsi yararlı konular.

Zeynep Tezer: Çok yararlandık, soru sorduk, bilgilerimizi tazeledik. Bilgilenmek çok iyi bir şey... Kadın psikolojisi bundan sonra incelenebilir.

Leyla Uzun: Eşim Petrol-İş Sendikası'na üye. Etibank'ta

çalışıyor. İki çocuk annesiyim. Ev hanımı, yani ev emekçisiyim. Eşimden dolayı sendikaya gidip geliyorum. Çocukların eğitimine çok önem veriyorum. Çocuklarımı daha iyi nasıl yetiştiririm diye kendimi geliştirmeye çalışıyorum.

Çünkü bu konuda annelerimizden, büyükannelerimizden aldığımız eğitim, yeterli olmuyor... İçinde yaşadığımız dünya çok farklı olduğu için bu tür eğitim anlayışları artık geride kaldı. İhtiyaçlar, istekler değişik tabii geleneksel eğitim yetersiz kalıyor.

Toplantıyı nasıl buldunuz?

Ben toplantıyı çok iyi buldum. Bildiğimi sandığım konularda çok eksikliklerimin olduğunu gördüm.

Bundan sonrası için önerdiğiniz bir konu var mı?

Kadın hakları konusunda da seminerler verilmeli bence. Ben kadınların sokağa çıkmasını istiyorum... İlle de politikaya katılmaları gerekmiyor... Fakat herhangi bir derneğe üye olabilir, kültür, sanat faaliyetleriyle ilgilenebilirler. Özellikle ev kadımlarına sesleniyorum; ev kadını olarak kalmamalılar. Biraz daha kendilerini geliştirmeliler. Toplumumuz ataerkil olduğu için kadınlar arka plana itiliyor. Bence biz biraz daha ön plana

çıkabilmeliyiz. Şu anda maddi olarak eşime bağılıyım... Ama kadın olarak bir takım haklarım var. Bunları kazanmak istiyorum. Örneğin bedenim benim. O nedenle sağlık konusunda bilgilenmem gerekiyordu, çok teşekkür ederiz, çok iyi oldu bilgilendik. Aynı şekilde siyasi haklarımı da bilmek ve bu konuda harekete geçmek istiyorum. Kendi kişiliğimi de kazanmak istiyorum. Mesela oy verirken kendi istediğim partiye oy verebilmeliyim, eşimin istediğine değil. Çocuğuma kendi fikrimi önerebilmeliyim... Kendimi tanımalı, bilmeli, ben varım diyebilmeliyim... Bence bu konularda da kadınlar eğitilmelidir.

Lütfiye Erdoğan: Toplantıyı çok başarılı buldum. Ama zaman yetmedi... Bizim önerdiğimiz konularda bu tür seminerlerin tekrarlanmasını istiyoruz. Ne olabilir? Aile içi iletişim olabilir, ergenlik sorunları olabilir, kadın kanserleri, menopoz olabilir. Bu konularda bilgilenmek için tekrar toplantılar yapılmalı bence.

Sağlık konusu dışında ne tür önerileriniz var?

Kadın hakları, kadına yönelik şiddet konuları da işlenebilir. Kadınlar üzerinde çok yoğun kültürel baskılar var. Kadın şundan sakınmalı, bundan sakınmalı, devamlı olarak kendimizi baskı altına alıyoruz. Örneğin kadının namusu kendinden sorulmalı... Ben bir erkek arkadaşımı konuşuyorsam, sohbet ediyorsam bu konuda kimse beni yargılamamalı. Ben nasıl bir erkeği, bir kadınla sohbet ediyor diye yargılamıyorsam, onlar da beni yargılamamalı. ♀

(Söyleşi: Necla Akgökçe)

Yargı ihaleyi iptal etti **TÜPRAŞ kamuya iade edilmelidir!**

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu TÜPRAŞ'ın yüzde 51'lik hissesinin blok satışının yürütmesini durdurdu... Yani ihale iptal olundu. Lehimize verilen bu kararın uygulanmaması halinde, anayasal bir suç işlenmiş olacak... Sendikamız "yargı kararları uygulanсын, TÜPRAŞ kamuya iade edilsin!" diyor.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, TÜPRAŞ'ın yüzde 51'lik hissesinin Koç-Shell Konsorsiyumu'na blok satışına ilişkin İhale Komisyonu kararının ve ihale şartnamesinin yürütmesini durdurdu... Yürütmenin durdurulması kararı ile, TÜPRAŞ ihalesi geçersiz hale geldi.

Bu noktaya nasıl gelindi? 2004 yılında TÜPRAŞ'ın satışı, sendikamız Petrol-İş'in örgütlü gücü sayesinde durduruldu. 2005 yılında TÜPRAŞ tekrar ihaleye çıkartılırken, yeni dönem mücadelesine "TÜPRAŞ'ın satışını dün durdurduk, Türkiye kazandı. Yine durduracağız, Türkiye kazancak!" sözleriyle başladık...

Gelişmeler, özelleştirmeye karşı verdiğimiz haklı mücadelede sendikamızın, TÜPRAŞ işçilerinin ve ona destek verenlerin ne kadar doğru yolda olduğunu gösteriyor.

Sendikamız, 12 Eylül 2005 tarihinde Koç-Shell ortaklığının kazandığı TÜPRAŞ ihalesinin hemen ardından, Danıştay 13. Dairesi'nde TÜPRAŞ'taki yüz-

de 51'lik kamu hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesine ilişkin ÖYK kararına, ihaleyi sonuçlandıran ihale komisyonu kararına, ihale şartnamesine karşı yürütmeyi durdurma ve iptal davaları açmıştı.

Danıştay 13. Dairesi, 7 Aralık 2005 tarihli karar ile sendikamızın, yürütmenin durdurulması istemlerini reddetmiş, 15 Aralık 2005 tarihinde tebliğ edilen bu karara karşı sendikamız aynı gün itirazda bulunmuştu.

2 Şubat 2006 tarihinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nda lehimize verilen karar bu itirazımıza ilişkindir... Kurul, ihale şartnamesini, bu şartnameye dayalı İhale Komisyonu kararını hukuka aykırı bularak yürütmenin durdurulmasına karar verdi... Sendikamızı, TÜPRAŞ çalışanlarını ve özelleştirme karşıtlarını sevindiren ve yüreklendiren bu karar, bizzat Danıştay Başkanlığı'na kamuoyuna duyuruldu.

Evet, TÜPRAŞ ihalesi ile ilgili karar en yüksek yargı organı tarafından verildiği için bu

karara itiraz edilemez. Siyasi iktidar, Koç-Shell Konsorsiyumu'nun verdiği parayı geri ödemeli, hisseler kamuya iade edilmeli, yani TÜPRAŞ kamuda kalmalıdır.

Karara uymayan suçlu durumuna düşer

İhaleyi iptal kararı, emek cephesinde coşkuyla karşılanırken, bazılarının da tepkilerine neden oldu. Bunlar Danıştay'ı "ideolojik" davranmakla suçlayarak "yabancı yatırımcıların ürkütülmemesi" gerektiğini yazdılar. Yine aynı çevreler, kararın gecikmiş olduğunu ileri sürerek TÜPRAŞ'ın mülkiyet haklarında geri dönüşün "hukuki ve fiili" olarak imkânsız olduğuna hükmettiler... Biz kimin ideolojik davrandığını, kimin hangi grupların ideolojisini savunduğunu biliyoruz. Ve diyoruz ki: Bu yargı kararının uygulanıp uygulanmayacağı tartışma konusu bile olamaz.

Anayasa'nın 138. maddesi ile 2577 Sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu'nun 28. maddesi hükümleri gereği, yürütmenin durdurulması kararının, aynen ve geciktirilmeksizin yerine getirilmesi zorunludur.

Petrol-İş Sendikası lehine verilen yargı kararının uygulanmaması halinde:

- Anayasa ihlâl edilmiş olacak. Bu ihlâl, yasalarımıza göre ağır suçtur.

- Uygulamama kararı alan kamu görevlileri, siyasi sorumlular, suçlu durumuna

düşükleri gibi, bu suç nedeniyle yasalar karşısında mali, idari ve cezai olarak sorumlu olurlar.

Fiili durum aldatmacası

TÜPRAŞ'ta karar verilmeden devir gerçekleştiği için "fiili durum olmuştur" denilerek, lehimize çıkan kararın uygulanamayacağı söyleniyor... Bu bir yalan...

İşin aslı ise şu: Çimento fabrikalarının özelleştirilmesi işlemlerini iptal eden mahkeme kararları üzerine, bu kararların uygulanmasının fiilen ve hukuken imkânsız olduğuna dair 27.4.1992 tarihli gizli bir Bakanlar Kurulu Kararı alınmıştı. Bu doğrudur. Ancak hukuka aykırı bu gizli Bakanlar Kurulu Kararı, Danıştay 10. Dairesi'nin 2002/ 4061 E ve 2004/ 5219 K kararları ile iptal edilmişti...

Bugün toplumu yanıltmak için ortaya atılan bu Bakanlar Kurulu Kararı da 2002 yılında ortadan kalkmıştır...

Sözün kısası, TÜPRAŞ'ın kamuya dönmesinin önünde ne hukuki ne de fiili herhangi bir engel yoktur. Gücünü haklılığından ve emek hareketinin tarihinden alan Petrol-İş Sendikası, bu kararın uygulanmasını sağlamak için üzerine düşeni yapacaktır.

Önümüzde yasal bir süreç var. Bu süreçte, TÜPRAŞ'lı üye ve üye eşi kadınlar olarak gerekli her türlü eylemlilik içinde yer alacağız. Hemcinslerimizi dayanışmaya bekliyoruz... ✕

“Kreş olursa elbette katılırız”

Botaş Yapracık Doğal Gaz İşletmeleri Direktörlüğü’nde idik geçtiğimiz günlerde... Bu kez sendikal örgütlenme meselelerini konuştuk. Kadın arkadaşlarımızın sendikal mücadeleye katılma konusunda isteksiz olmadıklarını gördük.

Necle Akgökçe - Selgin Zırhlı Kaplan

Petrol-İş Ankara Şube Başkanı Mustafa Özgen, ‘kadınlarla sendika arasındaki iletişimi arttırmak amacıyla bir toplantı organize etmeyi düşünüyoruz, gelir misiniz’ diye önerince, evet, dedik elbette. Tarih ayarlandı. Bindik otobüse, çıktık yola... Şube bir günlük bir eğitim çalışması organize etmişti. Bu kez yalnız değildik, Tüm Bel-Sen Ankara 2 No’lu Şube Başkanı Satı Buruncu Çalı arkadaşımız da bizimle birlikteydi. O, sendikal mücadeleden gelen deneyimlerini anlattı, biz de sorularımızı sorduk... Dert dinledik, bilgi verdik. Birbirimizden öğreneceğimiz çok şey olduğunu, birlikten kuvvet doğduğunu gördük...

Kadın arkadaşların sendikamızla ilişkilerini konuşmak için buradayız... Düşüncelerini söylemek isteyen arkadaşlar önce kendini tanıtırarsa iyi olur...

Hillan Fidan: Ben yedi yıldır Botaş’ta çalışıyorum.

Tetkik uzmanıyım. Şu anda Doğal Gaz İşletmeleri Direktörlüğü’nde Direktör Sekreteryası’na bakıyorum. Daha önce İnsan Kaynakları’nda çalışıyordum. Dolayısıyla BOTAŞ’ın pek çok bölümünde çalıştığım için sendikalı olmadığım, kapsam dışı olduğum halde buranın yapısını, sendikal durumları iyi gözlemlediğimi söyleyebilirim.

Ben burada sendika üyesi arkadaşların bile sendikayla çok ilgili olmadıklarını görüyorum. Onlar ilgili ve aktif olabilselerdi bu durum benim gibileri de cezbeder, birlikte bir şeyler yapabilirdik. Sendikalı arkadaşlar bile sendikaya ait etkinliklere katılmadıkları için ben de geri planda duruyorum. Ama böyle bir toplantıya bir sendikalıdan daha fazla ilgi duyup gelebiliyorum. Fazla ilgi yok...

Sizce bunun nedenleri ne olabilir?

Bizim burası şubeye biraz

uzak. Pek etkinlik de olmuyor... Şube de uzak geliyor. Bir neden bu olabilir. Bir de sadece maaş artışı dönemlerinde, zam dönemlerinde arkadaşların sendikaya ilgilerinin arttığını görüyorum. Yanılıyor olabilirim ama böyle.

Sevgi Tümer: Mali İşler Genel Müdürlüğü’nde genel muhasebeden sorumlu uzman olarak çalışıyorum. Ben de kapsam dışıyım. Ben de kadın arkadaşların sendikal mücadeleyle pek ilgilenmediklerini düşünüyorum... Özel sektöre bakıldığında burada çalışanların hakları daha geniş... Örneğin ücret farklılığı yok. Bir takım hakları hazır olarak buldukları için ilgilenmiyorlar belki. Çok sorun yaşanmadığı için sendikaya çok ihtiyaç duyulmadığını düşünüyorum. Kreş yardımı var, çalışma standardı yüksek, erkeklerle eşit haklara sahipler... Birileri bunları elde etmek için uğraşmış ama... Benim

çevremde çok sorun yaşamıyor şu anda, ondan sendikaya ilgi az. Kadın olarak da bir rahatsızlık yaşamadım ben.

Ufuk Yücel: 20 yıldır Botaş’ta ekonomist olarak çalışıyorum. Kapsam dışıyım. İşe girdiğim ilk yıllarda kadın olmanın zorluklarını yaşadım, tacize uğradım. Beni rahatsız eden kişiyi disipline verdim. İşten çıkarıldı. Ama çok baskı gördüm. Ben hâlâ bunun sonuçlarını yaşıyorum. Mesleki açıdan çok zararını gördüm. Daha sonra da işletme genelinde “bu olumsuz bir insan” şeklinde bir imaj oluştu. Yanlışlar doğurgan şeyler... Kadınlara yönelik bu tür durumlarda sendikanın bir şeyler yapıp öncülük etmesine taraftarım... Bu tür yanlışlarla bir kurumun uğraşması daha etkili oluyor. Bir başka yanlış da kadın olduğunuz için işyerinde küçümsenmeniz. Kadınlar ortak dertlere sahipler, ama

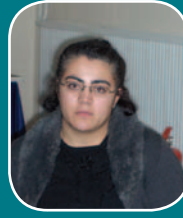
Hillan Fidan

Sevgi Tümer

Ufuk Yücel

Ayla Yıldırım

Şükran Dur

Şengül Gürel

Nurten Mutlu

aralarında bir dayanışma yok ... Erkeğin dayattığı rolleri kadınların da kabul ettiğini, başka kadınlara acı çektiğini biliyoruz...

Hillan: Bu konuda erkekler çok daha zeki davranıyorlar. Küçümseyici, baskıcı davranışlara dair bir şey hissettirmiyorlar, ama kendi aralarında gruplaşıp, başarıya doğru giden kadın arkadaşlarımızın önüne geçiyorlar. Ekip halinde birleşip baraj kurabiliyorlar. Geçen yıl çok yaşadık, ünvan, yetki alması gereken kadın arkadaşlarımızın önünü gizli oyunlarla kestiler.

Ayla Yıldırım: Büro görevlisiyim ve sendika üyesiyim. Bence işyerlerinde erkekler bildikleri bir işi kadınlara öğretmek istemiyorlar... Çünkü onları eşitleri olarak görmüyorlar ve kadınların evde oturması gerektiğini düşünüyorlar. Zaman değişiyor ama, galiba bu düşünce değişmiyor. Önce bu zihniyetin değişmesi lazım... Sendika bu konuda bir şeyler yapabilir. Ben buranın donanımından şikâyetçiyim. Masa, sandalye, bilgisayar filan yok... Örneğin sendikadan gelen eylem ya da etkinlik haberlerini bilgisayar vasıtasıyla alabilirsem ne iyi olur... Ona göre harekete geçerim.

Şengül Gürel: İkmal Müdürlüğü'nde uzman olarak çalışıyorum. Sendikalı değilim... Eğitimle kadınların daha iyi bir duruma geleceğini düşünüyorum. Bizim burada ilerlememiz, ünvan almamız çok zor. Sendika kadınları eğitmeli öncelikle.

Şükran Dur: Ben de sendika üyesiyim. 10 yıldır büro gö-

revlisi olarak çalışıyorum... Biz kadınlar da birbirimizi yargılayabiliyoruz. Sendikal görevlerde de, başka alanlarda da birbirimizi engelleyebiliyoruz. Kadınlar birbirleriyle çok rekabet halindeler, erkekler öyle değil.

Ufuk: "Kadınlar Venüs'ten Erkekler Mars'tan" diye bir kitap okumuştum. Kitapta, erkekler statü söz konusu olunca ancak birbirleriyle savaşırlar, diyordu. Onun dışında keyif verici şeylerle ilgileniyorlar. Bence kadınların birbirlerini çekiştirmesinden erkekler keyif alıyorlar. Kadınların çoğu şikâyetçi, ama galiba bu rolü seviyorlar. Amacım kadınları çekiştirmek değil, çünkü hemcinslerimi severim. Ama bizim de bazı şeyler üzerinde düşünmemiz lazım. Toplumumuzda, çalışma yaşamında gerçekten de kadınların aşması gereken ciddi problemler var. Ben bu anlamda sendika çatısı altında kurumsallaşmayı savunuyorum... Mesela buraya gelmenizi çok önemsiyorum... Sendikayı da böyle bir şey yaptığı için tebrik ediyorum. Umarım sonuç alınabilir...

Nurten Mutlu: Mali İşler Müdürlüğü'nde çalışıyorum. Arkadaşıma şunu sormak istiyorum, bir kadın arkadaşımızın bir problemi olduğunda, kaç kişi onun yanında dile getirmesi için yardımcı olmuş? Bunu yapmıyoruz. Kadınlar olarak, birbirimizin yanında olduğumuzu hissettirmeliyiz. Burada, kendisinden beş kat kadar daha fazla maaş alan kadından çok daha fazla çalışan temizlik işçisi

kadın arkadaşlarımız var. Müteahhit eleman olarak çalıştıkları için sendikalı olmuyorlar... Temizlik işçileri, uzmanlar, eğitilmişler, geçici işçiler, ayrılıyor çalışanlar... Pek çok kişi de bu ayrıma rağbet ediyor, "ben farklıyım" diyor... Bana geçen gün biri "geçici işçi olarak girdin, şimdi uzmansın, ne kadar şanslısın" dedi, hafif alayla... Uzmanlık anne karnında elde edilmiyor. Sonradan geliyor... Bu tür ayrımlar bizi birbirimize düşürüyor. Oysa herkes emek sarf ediyor burada. Ben kapsam dışıyım, ama sendikanın etkinliklerine ve seminerlerine katılıyorum.

Sevgi: Eğitimin niteliği de önemli... Geçenlerde kurumsal kimlik üzerine bir seminer verildi.

Sendika mı verdi?

Hayır, kuruma ilişkin bir eğitimdi. Eğitimci, toplumları ayırdı, ayrımlardan biri de kadınsı özelliklere sahip toplum ayrıımıydı... Ona göre Türk toplumu da böyle bir toplumdur, duygularını ifade edemiyor, dedikodu yapıyor... Dedikoduculuk kadınla tanımlanıyordu. Kendimi kötü hissettim... Bu ciddi bir ayrımcılık...

Başta dönersek, kadınların sendikal mücadelede daha aktif olması için sendika neler yapmalı?

Nurten: Bence eğitim seminerleri yapılmalı. Şubede çocuk eğitimi ile ilgili bir toplantı yapıldı, katıldım. Bu tür toplantıların çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Sendikacı arkadaşlar bu konuda ayrımcılık yapmıyorlar. Kapsam dışı olmama rağmen

beni de çağırıyorlar.

Hüsnüye Erbay: Ben de sendikalıyım, ama sendikanın yapmış olduğu seminerlerden haberim olmuyor. Kimse bizimle ilgilenmiyor...

Siz ilişki kurmak için bir şey yapmanız mı?

Doğrusu biz de sendikaya karşı ilgisiziz. Maaş zamları, emeklilik meselesi gündeme geldiğinde sendika ile ilgileniyoruz. Ya da sendika koruyucu malzeme mi verecek, o zaman gidiyoruz. Bence bu durumun değişmesi lazım. Geçen yıl kadınlar hakkında bir seminer vardı, ben o zaman gittim, hoşuma gitti, çok güzel bir ortamdı... Arkadaşım gidiyordu, beni de çağırdı, tesadüfen gittim yani... İyi oldu.

Gönül Durak: Ben 12 yıldan beri çalışıyorum... Sendikaya üye değilim... Taşeron işçisiyim. Ben kadını, anneyim... Kadın her zaman eziliyor, ne diyeyim... Şu anda kiradayım... Eve şu anda ben bakıyorum. Asgari ücret alıyorum, büyük oğlum okuyor, küçük oğlum dershaneye gidiyor, kızıma da asgari ücretten iş buldum. Benim için sendika ne yapabilir? Beni sözleşmeli personel yapabilir mi? Şu anda benim haklarım ne, bunları öğrenmek istiyorum...

Emine Paksoy: Mali İşler'de büro görevlisi olarak çalışıyorum, sendikaya üyeyim. Mali İşler'de kadın arkadaşlarımızla birlik, beraberlik içindeyiz... İletişim var aramızda... Sendika temsilcisi arkadaşlarla da aramız iyi...

Olca Şahin: Büro görevlisiyim ve sendikalıyım... Sendika toplantılarına genel

Hüsnüye Erbay

Emine Paksoy

Tansu Özkan

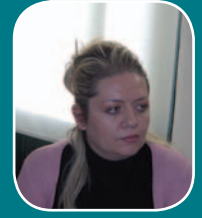
Olcay Şahin

Raziye Gülmüş

Sabahat Demircan

Filiz Öksüz

olarak katılıyorum. Hafta sonlarında yapılan etkinliklere çok katılamıyorum, çünkü bir oğlum var...

Çocuk sorunu halledilirse, biri ona etkinlik sırasında bakarsa?

O zaman katılırım elbette.

Raziye Gülmüş: Temizlik görevlisi olarak çalışıyorum. Taşeron personeli olduğum için sendikalı değilim. 20 senedir çalışıyorum. Dört çocuğum var...

Üye olabilseydiniz, sendikalı olur muydunuz?

Bilmiyorum... Ben şimdiye kadar bilgi almadım hiç o konuda, kimse gelip bize anlatmadı...

Sabahat Demircan: Mali İşler Müdürlüğü'nde büro görevlisi olarak çalışıyorum. Sendikalıyım. Buradaki etkinliklere katılıyorum, dışarıdakilere katılamıyorum. Çünkü iki çocuğum var.

Kreş odası gibi bir yer olsa katılır mısınız?

Tabii ki katılırız.

Ne tür etkinlikler yapmalı sendika sizce?

Emine: Geçen yıl anne-çocuk eğitimleri yapılmıştı, onlara katıldık, çok yararlandık, yine bu tür toplantılar yapılsa katılırız. Sağlık problemlerini, psikolojik problemleri anlatan seminerler de olabilir. Ayrıca çalışanlar olarak haklarımız nelerdir, onları öğrenmek ilginç olurdu.

Sendikamız bir kadın sağlığı kampanyası başlattı, burada da seminer verilirse katılır mısınız?

Evet, memnun oluruz.

Siz konuşmadınız?

Filiz Öksüz: Ben Botaş'ta kıdemli büro görevlisi olarak çalışıyorum. Yaklaşık bir senedir de sendikalıyım.

Botaş'ta kadınlar arasında kıskançlık, erkekler arasında da 'biz kadından emir almıyoruz' anlayışı var. Bir ara lokalde çalışıyordum, o zaman aşçımız bana bıçak bile çekti. İşe geç geldiği için uyardım, tekrarladı, savunmasını istedim... 'Sen kim oluyorsun da benden böyle bir şey istiyorsun' dedi. Erkek olsaydım yapamazdı tabii. Çok mücadele ettim... Daha sonra onunla oturup yaprak bile sardım... Ama insan mücadeleden yoruluyor.

Sendikayla aranız nasıl?

Daha önce ilişkim yoktu...

Bir iki ay önce TÜPRAŞ ey-lemelerinde en önde yer aldım diyebilirim. Yedi senedir buradayım. İnsanlar birbirlerini sevmiyorlar.

Bu noktada sendikal örgütlenme işe yarayabilir mi?

Sendika da, Botaş da insanlardan oluşuyor. Aynı zaafırları onlar da taşıyor... Sendikanın içinde de birlik beraberlik yok...

Tansu Özkan: Ben büro görevlisi olarak çalışıyorum... Konuya doğrudan gireceğim. Burada da yeterince kadın personel olduğu için bir kreş açılmasını istiyorum.

Sendika bu konuyla ilgilenirse seviniriz. Çocuklarımız burada bakılırsa gözümüz arkada kalmaz.. Bizler sendika temsilcileri arkadaşlarımızla da konuşup etkinliklere katılıyoruz. Eğitimlere ve seminerlere katılıyorum.

Temsilci olmak ister misiniz?

Tansu: İsteriz. Bir kadının temsilci olması gerekiyordu... Engellenmiş hissediyorsunuz kendinizi.

Hillan: İşyeri temsilcilerinden birinin kadın olması zorunluluğu konulamaz mı? ♀

"Bir günü paylaşmanın mutluluğunu yaşadım"

08.12.2005 tarihinde bütün gün, Petrol-İş Ankara Şubesi'nin örgütlü olduğu TPAO Genel Müdürlüğü, BOTAŞ Genel Müdürlüğü, BOTAŞ Yaprak'ta kadın işçilerle buluştuk. O gün, Petrol-İş üyesi işçi kadınlarla ve Petrol-İş Kadın dergisinden gelen arkadaşlarımızla birlikte güzel bir günü paylaşmanın mutluluğunu yaşadım. Kadın olmaktan kaynaklı sorunlarımızı, sosyal ilişkilerimizi, kadın işçilerin dayanışmasını, cins ayrımcı uygulamaları ve sendikal mücadelenin neresinde olduğumuzu, nedenlerini, umutlarımızı, beklentilerimizi ve engellerimizi konuştuk. Necla ve Selgin, Petrol-İş Kadın ile ilgili değerlendirmeleri alarak, yayın ile kadın işçiler arasında nasıl kalıcı ve birbirini besleyen bir ilişkiyi önemsediklerini dile getirirken, ben ise, kadın işçilerin sendikal mücadele içindeki konularının ne olması gerektiği üzerine sohbetlerde onlardan bir çok şey öğrendim.

Gittiğimiz her işyerinde, ka-

dın işçilerin toplantıya katılmasından, bu buluşmanın mekân seçimine ve ikramlarına kadar her şeyi düşünen sendikanın verdiği emek, elbette sendikal mücadeleye, ama ille de kadın üyelerine ve hatta tüm kadın işçilere verdikleri önemin sonucudur. Kadın işçiler de gördüğüm kadarıyla bu önemin farkındalar ve sendikalarına umutla yaklaşıyorlar.

8 Mart'ınız kutlu olsun

Petrol-İş Sendikası yalnızca kadın üyelerinin yanında değil, üye olmayan kadın işçilerin de gündemine girmeyi başaramış, parçalanmış istihdam yapısına rağmen üye olmayan kadın işçilerin de umudu sendikada. Sohbet ettiğimiz bütün kadın arkadaşlar, mevcutla yetinmeyip sendikal mücadelede daha çok yer almayı, şubeleri ve kadın çalışması ile ilgili faaliyetlere daha çok katılmak istediklerini yalnızca sözleriyle değil, ıslı ıslı gözleriyle de anlattılar.

Petrol-İş Sendikası'nın biz ka-

dınlar için önemli bir konu olan "kadın sağlığı" ile ilgili bir kampanya başlattığını kadın dergisinin 17. sayısından öğrendiğimde zamanlaması da çok iyi diye düşündüm. Çünkü 2005 yılı, Bursa'da çalıştıkları fabrika sigortalı, ama kendileri sigortasız 5 işçi kadının (biri daha çocuk ve bir tanesi hamile olmak üzere) fabrikada yanarak ölmesiyle sona ermiş ve AKP iktidarı, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası yasa tasarısı ile sağlık ve sosyal güvenlik hakkımızı gasp etmeyi planlamakta iken, "kadın sağlığı kampanyası" kadın işçilerin bu yasa tasarısına karşı mücadelesiyle birleşebilirdi. Petrol-İş Kadın dergisi okuru tüm kadın işçilerin 8 Mart'ını kutlar, izlediğim kadarıyla alanında çok önemli bir olanak olan dergimizin yayın hayatında başarılar dilerim.

Satı BURUNCU ÇALI

Tüm Bel-Sen

Ankara 2 No'lu Şube Başkanı

Çalışan Kadının İnsan Hakları Derneği kurucularıyla konuştuk:

Kadınlar sendikalı olunca misyonumuz bitiyor

Şule Daldal Necef, Bilge Seçkin Çetinkaya, Özgün Akduran, Başak Günsever, Özlem Türkmen, Funda Ekin, İlkay Yılmaz, Öncü Maracı... Kadın hareketi içinde birbirlerini tanıyan bu kadınları, emek mücadelesine yakınlıkları birleştirmiş. Tekstil ve konfeksiyon alanında çalışan kadınların insan haklarının peşine düşmüşler...

Necla Akgökçe

Derneğinizi tanıtır mısınız, ne zaman, kimler tarafından kuruldu, kimler üye olabiliyor?

Bilge Seçkin Çetinkaya: Derneğimizin ismi “Çalışan Kadının İnsan Hakları Derneği”. Çalışma hayatındaki, emek ilişkilerindeki kadın eşitsizliğinin ortadan kaldırılmasına yönelik faaliyetlerimizi bir yıldır yürütüyoruz. Kadın hareketi içinde akademik ve pratik alanda faaliyet gösteren emek hareketine duyarlı bir grup kadının bir araya gelmesi ile kuruldu dernek... Üye olmak için işçi olması gerekmiyor kadınların, bu konuya duyarlı her kadın derneğimize üye olabilir.

İsminiz çok geniş bir faaliyet alanına işaret ediyor...

Bilge: Evet, belki ileride farklı alanlarda da çalışabiliriz ama, şimdilik özellikle tekstil sektöründe, konfeksiyonda çalışmayı tercih ediyoruz. Alanı seçmemizde Şule'nin etkisi oldu. O, bu konuda ulus-

lararası kuruluşlarla işbirliği halindeydi. Bu ilişkilerin yerel dinamiklerle birleştirildiğinde buradaki yaşamı değiştirmede önemli bir parametre olabileceğini düşündük. Tekstili ve konfeksiyon sektörünü seçmemizdeki diğer önemli faktör ise, bu alanların kadın ağırlıklı olması, kadınların buralarda çok az parayla, güvencesiz koşullarda, kayıtdışı olarak ciddi bir sömürü altında çalışmasıydı... Genellikle küçük işletmelerde çalışan bu kadınlar yoğun bir cinsel taciz baskısı altındaydılar.

Tekstilde kadın işgücü üzerindeki bu aşırı sömürü yalnızca bize özgü mü?

Şule Daldal Necef: Hayır, tüm dünyada durum bu. Konfeksiyon, emek yoğun sektörlerin başında geliyor. Emek yoğun sektörlerde emek maliyeti çok daha ciddi bir yekün teşkil ediyor. En düşük emekle çalışacak kesim kimler diye topluma baktığımızda, bunların kadınlar ve çocuklar

olduğunu görüyoruz. O nedenle dünyadaki hareketlilik de bu sektörlerden başladı. Bizim derneğin de içinde olduğu neoliberal politikalara ters gelişmeler, yapılar bu sektörde ortaya çıktı.

Ne tür yapılar bunlar?

Bunlar oyuncak, halı, konfeksiyon ve deri gibi birtakım sektörlerde belirli çalışma standartlarının dünya çapında yerleştirilmesiyle uğraşan kurumsal yapılar. Çok taraflı birlikler (multi-stakeholders) deniliyor. Çok taraflı birliklerin içinde çok yakından bildiğimiz Levis, Nike, Adidas gibi markalar, emek eksenli çalışan sivil toplum örgütleri bulunuyor. Bazılarına sendikalar da dahil olmuş vaziyette. Çok taraflı birlikler, 1990'lı yıllarda ortaya çıkmaya başladı. Amerika ve onun çevresinde bulunan Tayland, Çin gibi ülkelerde epey yol aldı bu yapılar. Türkiye, geçen sene dünyada çok taraflı birliklerin pilot ülkesi olarak seçildi ve bu çerçevede bizde de “çok katılımlı ortaklık” (Join Initiatives) diye bir proje başlatıldı.

Kimler var bu yapının içinde?

Bu yapı içinde de yukarıda saydığımız taraflara rastlamamız mümkün. Türkiye'den ithalat yapan, yani Türkiye'yi üretici olarak kullanan Levis, Nike, Adidas, Boss gibi markalar yer alıyor. Bunların hepsi farklı ülkelerde oluşturulmuş, çok taraflı birliklere dahil olan markalar. Bir de bizim gibi kurumlar var.

Bu yapılar içinde uluslararası tekeller ve emek hareketinin temsilcileri sendikalar, sivil toplum örgütleri bulunuyor sanıyorum, bunların

beklentileri çatışmıyor mu, ya da nasıl ortaklaştırılıyor?

Dünyada emek yoğun kesimdeki çalışma koşulları insanlık dışı bir hal aldı, bunun yarattığı tahribat çok büyük boyutlara ulaştı. Çocuklardaki tüberküloz vakaları yüzde 30 oranında arttı, köle çalışmasına rastlanıyor, 13-14 yaşındaki çocuklar atölyelere kilitleniyor ve oralarda 18 saat çalıştırılıyor. İnsanlık dışı süreç el atılması gerektiğinin sinyallerini bu uygulamalar veriyor. Ama bence merkez ülkeler, bu emek piyasalarına ticari bir takım problemler nedeniyle müdahale etme gereğini duyuyorlar. Çünkü, üçüncü dünyadaki emek maliyeti bu kadar aşağı çekilince, Çin'deki, Türkiye'deki konfeksiyon işçisinin maliyeti bu kadar aşağı çekilince, Almanya'daki, Amerika'daki, İspanya'daki işçilik maliyetleri de aşağı çekiliyor, oralarındaki işçilik maliyetleri aşağıya çekilince de talepte ciddi bir daralma ortaya çıkıyor... Asıl mesele burada yatıyor. Yoksa markaların insani bir takım yönleri olduğunu söyleyemeyiz tabii... Bir de elbette rekabet unsuru var. Bu işi düzeltmeye çalışanlar, rekabet faktöründen yararlanıyor.

Bu konuyu biraz açıkla mısınız?

Markalar açısından prestij çok önemli, çünkü onun sayesinde ayakta duruyorlar... Onlar arasındaki rekabet çok ince noktalarda düğümleniyor. Örneğin siz, 'şu marka çocuk emeği kullanıyor', diye kazaklarını yaktığınızda, o marka dünya çapında prestij kaybına uğruyor. Böyle bir rekabet dünyasında biz onların kendi aralarındaki çelişkilerden de yararlanıp çalışma koşullarının çalışanlardan yana değiştirilmesi için çaba harcıyoruz. Hollanda merkezli partner örgütümüz de insanlık dışı çalışma koşullarını deşifre etmek için dünya çapında bu tür eylemler yapıyor. Biz de böyle eylemlere soyunmuş bir derneğiz.

Bilge: Markaların marka yaratmak konusunda ne büyük yatırımlar yaptığı gerçeği göz önüne alınırsa, hakikaten markaya müdahale etmenin ne kadar önemli olduğu ortaya çıkar. Pazar paylarında yüzde 1'lik bir düşüş bile marka imajında ciddi bir zedelenmeye sebep oluyor. Amerika için çok anlatılan bir örnek var. Vietnam'da büyük markalardan biri için üretim yapan bir fabrikada, işçiler hatalı mal çıkardıklarında ceza olarak fabrika çevresinde tur atmaya zorlanıyorlar. Bu skandal Amerika'da gündeme getirildiğinde marka,

"biz bundan sorumlu değiliz, oradaki fabrikanın sahibi bunu yapıyor" diyor. Başka bir ülkede benzer bir durum patladığında marka bu sefer "evet bizim de bir miktar sorumluluğumuz var bu işte" diyor. Çünkü, bu ürünün satın alınmaması yönünde çok ciddi kampanyalar yürütülüyor, üçüncü olay patladığında ise "evet bu bizim sorumluluğumuzda, bu olayı düzelterek" diyorlar ve kamuoyundan özür diliyorlar.

Çok Taraflı Birlikler içinde sendikalar da var dediniz, örnek verebilir misiniz?

Hollanda Adil Giyim Vakfı'nın içinde Hollanda İşçi Sendikaları Konfederasyonu var mesela. Yapının harcamaları için belli bir fon oluşturulmuş. Bu fon için toplu sözleşmelerden belli bir yüzde aktarıyorlar... Yani Hollanda işçilerinin alınteri, dünya konfeksiyon işçilerinin durumunu düzeltmekte kullanıyor...

Bilge: Evet, bütün bu uluslararası aktörler çok önemliler, ama bu sektördeki örgütlenme her şeyden daha önemli... Tekstil ve hazır giyim sektörü Türkiye'de çok büyük bir yer kaplıyor... Tarım hariç, endüstriyel istihdamın yüzde 30'u bu sektörde gerçekleşiyor. Konfeksiyonda sendikalaşma oranlarına baktığımızda, çok düşük olduğunu görüyoruz. İşçilerin öz örgütleri sendikalar. Bizim dernek, sendikal örgütlenmenin yerini almaya çalışmıyor.

Bu tür çabalarla işçiler sendikalaşmaya hazır hale de getirilebilir belki?

Şule: Evet, sektörde sendikaların önleri açıldı, diyebiliriz. Çünkü Çok Taraflı Birliklerin asgari çalışma koşulları olarak belirleyip altına imza attıkları 8 tane madde var; bunların başında sendikalaşma özgürlüğü yer alıyor. Yani Türkiye'de bir üretici firma sendikanın örgütlenmesini engelliyorsa, o işletme herhangi bir markaya üretim yaptığı taktirde bu durumda doğrudan o markanın tehdidi altında diyebiliriz. Bu, tüm dünyada çok yoğun tartışmalardan sonra kabul ettirilmiş bir şey. Sendikal özgürlük önemli, çünkü biz sendika girdikten sonra diğer çalışma koşullarının da düzeleceğini biliyoruz. Türkiye'de de bu alanda örgütlü olan sendikalarla ortak çalışıyoruz.

Şu anda Türkiye'de yürüttüğünüz somut bir çalışma var mı?

Şule: İşyerlerinde kadına yönelik taciz ve şiddet konusunda eğitim vermeyi düşünüyoruz. Bu konuda markalarla da bir ön görüşme yaptık. Onlar da bu çalışmayı destekliyorlar...

Bilge: Ayrıca bugüne kadar sektördeki kadınlarla ilişki ağı geliştirmek için Esenyurt, Zeytinburnu, Çeliktepe'de sohbet toplantıları yaptık.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde Bursa'da ev tekstili alanında çalışan geçtiğimiz günlerde yanarak yaşamını yitiren kadınları anmak için fabrika önünde bir eylem yapacağız. Buna Petrol-İş'li kadınları da davet ediyoruz...

Petrol-İş'li kadınlara söylemek istediğiniz başka bir şey var mı?

Petrol-İş Sendikası'na üye olan kadınlar tabii ki bizim çalıştığımız sektördeki kadınlardan daha şanslılar, çünkü onların bir sendikaları var. Bizim hedefimiz esasında tam o noktada bitiyor. Bizim çalışma yaptığımız alandaki kadınlar, sendikalı olduğu zaman bizim misyonumuz bitiyor. Petrol-İş'te örgütlü kadınlardan bizimle dayanışmalarını, bizi desteklemelerini istiyoruz. ♀

"En Önemlisi Bir Şeyler Üretiyorsunuz"

Geçen sayımızda Trakya'daki ziyaretimiz bitmedi, demiştik... Lüleburgaz'da Eczacıbaşı İlaç'ta söyleşimize kaldığımız yerden devam ediyoruz... Laboratuvar'da çalışan arkadaşlarımızın işlerinin gereği çok az zamanları vardı... Nefes alma sürelerini bizlere ayırdıkları için teşekkür edip sözü onlara bırakıyoruz.

Necla Akgökçe - Selgin Zırlı Kaplan

Şenay Barmanbek: 13 yıldır Eczacıbaşı Pomat Bölümü'nde çalışıyorum. Evliyim, 20 aylık bir çocuğum var...

Kim bakıyor çocuğunuza?

Bakıcımız var.

Çalışmaktan memnun musunuz, ne tür avantajları var çalışmanın?

Çalışmaktan memnunum. Annelik, ev kadınlığı, iş kadınlığı bir arada biraz zor yürüyor.

Eşiniz yardım etmiyor mu?

Yardımcı olmaya çalışıyor, ben ev işleriyle ilgilenirken o çocuğa bakıyor. Ama tabii ki yetmiyor... Genel olarak sorumluluk bana ait.

Gökçe Böker: Dört buçuk yıldır laboratuvar'da çalışıyorum. Eşim burada çalışıyordu, onu kaybettim, yerine beni aldılar. 11 yaşında bir kızım var.

Başınız sağ olsun. Ev kadını iken birden işe başladınız, zor olmadı mı?

Ev kadını olmanın çeşitli avantajları vardı tabii. Her şeyden önce çocukla daha rahat ilgileniyordum, her şeyini takip ediyordum. İşe girince sorumluluklarım arttı, çocuğun her şeyini takip edemez hale geldim.

Tek başınıza mı yaşıyorsunuz?

Kayınvalidemle oturuyorum. Aynı apartmandayız, ama evlerimiz ayrı.

Çocuğa kim bakıyor?

Eşimin halası bakıyor.

Hayatınızı yeniden düzenlemişsiniz, çalışma hayatına geçtikten sonra ne tür değişiklikler oldu?

Yaşamım çok değişti tabii. Özellikle de sosyal açıdan.

Ne gibi?

Çalışma ortamında dostluklar, arkadaşlıklar kurdum. Öz güvenim arttı, bir işe yaradığımı hissedip mutlu oldum.

Buket Ünsal: 10 yıldır, Kalite Denetim Ürün Laboratuvarı'nda çalışıyorum. İki çocuğum var. Kızım beşinci sınıfa gidiyor. 9 aylık bir de bebeğim var. Çocuklara annem bakıyor. Sabah onları anneme bırakıp akşam üzeri de eve getiriyorum.

Sizin işle aranız nasıl?

Çalışma yoluyla kazandıklarımız da var, kaybettiklerimiz de. Çocuklarımızla yeterince ilgilenemiyoruz. Onları yeteri kadar göremiyoruz. Bu anne olarak örseliyor bizi.

Evde işler nasıl gidiyor?

Ev işlerini eşimle ortaklaşa yapıyoruz. O çocuklarla ilgileniyor, ben diğer işleri yapıyorum. Çamaşır, bulaşık artık

çok sorun değil, makineler var, onlar yıkıyor.

Yeşim Çakal: Likit Üretim Müdürlüğü'nde Steril Ürünler Bölümü'nde çalışıyorum. 13 yıldır çalışıyorum, hayatımdan çok memnunum... Çalışmayı, üretmeyi çok seviyorum... İki çocuğum var. Biri dörde gidiyor, diğeri iki yaşında. Çocuklara annem bakıyor. Benim avantajım, anneme çok yakın oturmam... Annemin verdiği terbiyeye, eğitime çok güveniyorum... Bu işi annemin üstlenmesinden çok memnunum.

Arkadaşlarımız çok genç yaşta anne olmuşlar galiba, yaş ortalaması oldukça düşük gibi görünüyor?

Ben 73'lüyüm, genelde de yaş ortalaması o civarda... Eşim çocuklarla çok iyi ilgilenir. Oğlum zaten babasına çok düşkündür. Sürekli babasıyla birlikte... Eşimin işi çok ağır olduğu için, genellikle çocuklarla ilgilenme konusunda

yardım ediyor bana. Esasında o bile yetiyor. Hem işi, hem evi götürmek zorundayız... Ev kadınlığı da kolay değil tabii. Temizliğe gelen bir yardımcı var. Ama kendimize düşen pek çok iş var yine de... Hafta sonlarının çok yorucu geçtiğini söyleyebilirim.

Ev işlerinde genellikle yardım alınıyor galiba?

Evet, başka türlü çok zor.

Filiz Kaya: Ben yalnız yaşadığım halde eve kadın alıyorum. Zaten bütün gün çalışıyorsunuz, eve gelince çok yorulmuş oluyorsunuz... Parasal karşılığında da bakıyor, 'benim için bu çok önemli bir meblağ değil', deyip 'çalışacağıma, birisi yapsın bu işleri o da sebeplenir', diye düşünüp kadın tutuyorsunuz.

Ev hizmetlerinin ücreti ne kadar burada?

Bazen 35, bazen 40 milyon....

Çiğdem Kaya: Kalite Üretim Müdürlüğü Bakteriyoloji Laboratuvarı'nda 11 yıldır çalışıyorum. Evliyim, iki yaşında bir kızım var. Çocuklara annem bakıyor... Ben de çok rahatım, o konuda gözümüz kesinlikle arkada kalmıyor. Bu durum çalışma hayatına da yansıyor, işime daha rahat konsantre oluyorum. Çalışmayı çok seviyorum. Evde olsun, işte olsun, yeter ki boş durmayayım.

Sendika ile ilişkileriniz nasıl?

Sendika ile aramız çok iyi.

Sorunlarımız olduğunda bize destek oluyorlar... Bize gereken açıklamaları yapıyorlar, temsilci arkadaşlarımızdan çok memnunuz.

Etkinliklere katılıyor musunuz?

Hayır, şu ara çocuktan dolayı katılamıyorum. Bütün gün çocuktan ayrı kaldığımız için kalan zamanı onunla geçirmek istiyoruz. Çocuk, insan üzerinde psikolojik bir baskı oluşturuyor. Mesela mesaiye kaldığımızda davranışları hemen değişiyor, huysuz oluyor. Ben de onunla yeteri kadar ilgilenemediğim için suçluluk duyuyorum.

Siz etkinliğe katılırken çocuklarla da biri bir odada meşgul olsaydı...?

Tabii olurdu, onunla birlikte katılırdım.

Sevgi Korkmaz: 20 yıldır Eczacıbaşı İlaç'ta çalışıyorum. Özgür ve Özlen adında iki tane oğlum var. Büyük oğlum 18, küçük oğlum 11 yaşında. Çalışmak çok güzel bir şey. Eşim de 22 yıldır Eczacıbaşı'nda çalışıyor. Türk toplumunda erkek çocukları başka türlü yetiştiriliyor... Küçükten itibaren onlara bazı ayrıcalıklar tanınıyor. Biz kadınlar bunun yansımalarını yaşıyoruz. 18 yıllık evlilik yaşamım boyunca, son iki yılda tam anlamıyla yardım alabildim. 15 yılda bunu başardım galiba. 5 yıl gibi bir zaman kayıncımla birlikte oturduk. Tek çocuk olduğu için, bir iş yapacak olsa kayıncımla "Sen otur oğlum, iki kadın varken sana mı düşer..." derdi... Sonra Eczacıbaşı buraya geldi İstanbul'dan. Biz de taşındık, kendi düzenimizi kurduk. Bazı şeyleri benimsedi, kabullendi. Ben iki oğlumu da böyle yetiştirmedim. Büyük oğlum kek yapıyor, köfte yapıyor. Küçüğü mantı pişiriyor. Kendi işlerini kendileri yapıyor, tek başlarına ayakta durabiliyorlar... İleride eşlerine de yardım edeceklerini düşünüyorum. Çocuklara zaman ayırma konusunu kafama çok takmıyorum. Onlara kaliteli zaman ayırmak gerekiyor bence. Zamanın miktarı değil, birlikte olduğunuz zamanın kalitesi çok önemli. Hiç mi eksiklik yaşamadık, yaşadık. Büyük oğlum, 'Herkes karne gününde anne

babasına koşarken, ben servis amcaya koşuyordum. Sen karne gününde de, okul açılırken de benim yanımda olmadın' diye hâlâ bana sitem ediyor.

Çocuklara kim bakıyordu?

Eczacıbaşı'nın İstanbul'da kreşi vardı, çok güzeldi, büyük oğlumda kreş problemi yaşamadım. İkinci oğlum burada doğdu, burası Çorlu'ya ve Lüleburgaz'a uzak bir yer. Kreşin olmaması, çocuğu bakıcıya bırakıyor olmak, tabii ki çok farklı bir durum, onun getirdiği bir stres oluyor hep. Anne olarak rahatsız oluyorsunuz... Ama artıları da var, tek başına sorunlarla uğraşmak durumunda kaldığı için hakkını daha rahat savunuyor. Daha farklı oluyor...

İşle aranız nasıl?

Çalışmak her anlamda çok iyi, sosyal anlamda geliyorsunuz, paylaşımlarınız, çevreniz, olayları algılayışınız farklılaşıyor. En önemlisi bir şeyler üretiyorsunuz. Maddi açıdan birine bağımlı olmak, boyun eğmeyi de beraberinde getiriyor. Parasal bağımsızlığınız varsa, daha az sorun yaşıyorsunuz.

Sendikayla ilişkileriniz nasıl?

Sendikayla bire bir değil, ama temsilciler aracılığıyla ilişki kuruyoruz. Her şeyden haberdar oluyoruz, etkinliklere de katılıyoruz.

Daha etkin olmak ister misiniz?

İş şartlarının elverişli olması gerekiyor. Biz laboratuvarında çalıştığımız için analizlerin süresi var. Giriş-çıkış saatlerinin süresi var. Eleman sayısı yetersiz ve herkesin belli bir işi var. Grup çalışması yapıyoruz, bölümümüzde bir kişinin olmaması, zincirin bir halkasının eksik olması anlamına geliyor, o nedenle işimizin başından çok ayrılmıyoruz. Dolayısıyla sendikada daha etkin rol alamıyoruz.

Peki içinde yaşadığımız toplumdan memnun musunuz?

Biz daha şanslı kadınlarız esasında, bilinçliyiz ve kendimizi ifade edebiliyoruz. Türk toplumunun farklılaştığına, gelişme yolunda olduğuna inanıyorum. Şu anda bu toplumda yaşamaktan memnunuz. Çünkü ben istediğini yapan bir kadınlam, beni

kimse engelleyemiyor. Buna müsaade etmiyorum. Kadınlar tabii toplum yaşamında daha aktif olmalılar.

Şefiniz kadın mı?

Evet, kadın... Laboratuvar kadın ağırlıklı zaten.

Dergiyi izliyor musunuz?

Hayır, takip edemiyoruz çünkü bize ulaşmıyor...

Meliha Özcan: 15 yıldır çalışıyorum. Evliyim, eşim de burada çalışıyor. Çocuğum yok.

İşinizden memnun musunuz?

Çalışmak çok güzel bir şey. Bazen 'ah keşke evde otursam' dediğiniz oluyor, çok yoruluyorsunuz. Ama evde kalınca da sıkılıyorsunuz. Televizyon filan tatmin etmiyor sizi. Çalışmak güzel bir şey bence, imkânı olan her kadın da çalışmalı.

Sendikayla ilişkileriniz ne düzeyde?

Buradaki faaliyetlere katılıyorum. Temsilci seçimlerinde görevlendirildiğim zaman içerdeki işlerimi ayarlayıp seve seve katılıyorum. Ama Çorlu'da oturduğum için Lüleburgaz'daki faaliyetlere katılamıyorum.

Eğitimlere katılıyor musunuz?

Yok. Hiç katılmadım... Yoğun çalıştığımız için katılamıyoruz...

Eşiniz yardım ediyor mu ?

Ev işlerinde yardım ediyor. Ama yemek yapmayı kesinlikle bilmiyor. Çok zorda kalsa yapar, ama pek el yeteneği yok. Bulaşık makinesini doldurma, boşaltma, çamaşır makinesini boşaltma, evi silme, yatak yapma, bu tür işleri yapıyor. O açıdan memnunuz. Çok yoğun bile çalışsa, çok titiz olduğu için yatakları o yapar hep...

Kadın olarak çalışmaktan memnun musunuz?

Aslında kadın olmaktan memnunuz. Dünyaya erkek olarak gelseydim, demiyorum... Çevrenizi kendiniz seçtiğinizde, pek zorluk yaşamıyorsunuz.... Bura ya gelip de bizi dinlediğiniz için çok sevindim... Son zamanlarda dergiyi alamadım, okuduğum sayıları hoşuma gitmişti... ♀

Senay Barmank

Gökçe Böker

Buket Ünsal

Yeşim Çakal

Çiğdem Kaya

Sevgi Korkmaz

Meliha Özcan

Hazırlayan:
Yard.Doç.Dr. Betül Urhan
Kocaeli Üniversitesi
Meslek Yüksekokulu

Geçmişten Geleceğe Sendikal Güç ve Dayanışma

Sanayi devriminin ilk yıllarında, işçiler çalışma koşullarının belirlenmesinde işverenlerin tek taraflı düzenlemelerine tabiidir. Uzun mücadelelerden sonra işçi sınıfı, kendi adına söz söyleyebilecek, işverenlerin yetkilerini sınırlayacak kendi örgütlerini, yani sendikaları kurdu. Ekonomik ve sosyal hoşnutsuzlukların giderek derinleştiği günümüzde, sendikalara her zamankinden daha fazla ihtiyaç var...

Dünyada milyarlarca insan hayatta kalabilmek, asgari ihtiyaçlarını karşılayabilmek için ücret karşılığı çalışmak zorundadır. Başkasının adına ve başkasına bağımlı olarak ücret karşılığı çalışma, sanayi devrimi ile belirginlik kazanmış, kapitalist düzende toplumun önemli bir kesimi ücrete bağımlı hale gelmiştir. Sanayi devriminin ilk yıllarında, işçiler çalışma koşullarının belirlenmesinde işverenlerin tek taraflı düzenlemelerine tabiidir. Bu durum kâr dürtüsü ile hareket eden işverenlerin insafına bırakılan işçilerin,

sefalet ücretlerine, güvensizlikli çalışma koşullarına, uzun çalışma saatlerine karşı düzensiz tepkilerinin doğmasına neden olmuştur. Düzensiz tepkilerden kastettiğimiz olgu; kendiliğinden, uzun vadeli bir hedef gütmeyen ve belli bir örgütlenme sağlamadan gerçekleştirilen tepkilerdir. Ancak işçilerin bu alandaki deneyimleri arttıkça, önce ekonomik, daha sonraları ise siyasi, sosyal hak ve çıkarlarını tek başlarına veya düzensiz tepkiler ile koruyup geliştiremeyeceklerini anlamışlar, düzenli örgütler kurma yoluna gitmişlerdir.

Toplumun çok büyük bir kısmını oluşturan işçi sınıfı, kendi adına söz söyleyebilecek, işverenlerin tek taraflı düzenleme yetkilerini sınırlayacak kendi örgütlerini; yani sendikaları kurmuştur.

İşverenin gücüne karşı

Sendikalar aracılığıyla işçi sınıfı, uzun süren mücadelelerden sonra, kolektif temsil hakkının tanınması ile, çalışma koşullarının düzenlenmesinde ve çalışma ile ilgili kuralların belirlenmesinde çalışanların temsilcileri olarak tarih sahnesine çıktı. Ve mücadele eksen,

zengin ile yoksul arasındaki mücadeleden emek-sermaye arasındaki mücadeleye kayd.

Sendikalar, toplumda elde ettikleri güç oranında, ekonomik, toplumsal ve siyasi fonksiyonlarını gerçekleştirebilme yeteneği kazanmışlardır. Sendikal güç, 'sendikaların toplumda bir baskı grubu oluşturarak ve işverenin gücünü dengeleyecek kolektif bir güç sağlayarak işçileri koruma ve destekleme kapasitesine sahip olması' şeklinde tanımlanabilir. Üyelerinin dayanışma ve kolektif gücünden edindiği

temsil kapasitesi, sendikaların fonksiyonlarını gerçekleştirebilmelerinin, başka bir ifade ile sendikal gücün en önemli unsurudur.

Çalışma koşullarındaki gerilemelere ve emek örgütlenmesi alanındaki küresel sorunlara bakıldığında, sendikacılığın geçen yüzyılda olduğu gibi, günümüzde de yaygın bir biçimde benimsendiği, sendikacılığın geçmişteki kadar meşru bir kurum olduğu görülür.

Ancak sendikaların, dünyanın büyük bir bölümünde önemli bir toplumsal kurum olma özelliğini neredeyse tümüyle yitirme tehlikesi ile karşı karşıya olduğu gözlenmektedir. Sermayenin ve devletin, sendikaları ve işçi örgütlerini zayıflatmaya yönelik politikalarının yanı sıra, sendikaların bu saldırılara cevap verebilecek politikalar geliştirememeleri, bu güç yitiminde önemli nedenlerdir. Ancak işçi sınıfı için önemli sorun alanlarından birisi, sendikaların gerçekten işlevlerini tamamlamış ve tarih sahnesinden silinmesi gerekli kurumlar olup olmadığının cevabının verilmesidir.

İşçilerin destek ihtiyacı

Sendikalar, hoşnutsuzlukların yöneticileri olarak tanımlanırlar. Dolayısıyla işçilerin çözülmemiş sorunları,

karşılanmamış ekonomik ve sosyal ihtiyaçları üzerinde yoğunlaşır ve bu sorunlarını öne çıkarırlar. Sendikaların gereksiz kurumlar olduğuna yönelik ortaya atılan

görüşlere karşılık, şu soruyu sormakta fayda vardır. İşçilerin ekonomik ve sosyal hoşnutsuzlukları ortadan kalktı mı? Sorulması gereken bir diğer soru ise, sınıf eksenli olmayan alternatif örgütler veya mekanizmalar bu hoşnutsuzlukları, adaletsizlikleri ve haksızlıkları ortadan kaldırabilecek niteliğe sahip mi? Bu iki sorunun cevabı da olumsuzdur. Çünkü işçilerin çok daha şiddetli bir şekilde sendika desteğine ihtiyaç duymasını gerektirecek koşullar varlığını korumakta ve giderek ağırlaşmaktadır. Gerçekten, sadece az gelişmiş ülkelerde

değil, gelişmiş ülkelerde de işçilerin önemli bir kısmı yoksullaştırılmış, örgütsüzleştirilmiş, insanın en doğal gereksinimlerinden birisi olan geleceğe güvenle bakabilme duygusu zayıflatılmıştır. Serbest piyasa düzeninde çalışanlar, her zamankinden daha savunmasız ve yalnız bırakılmışlardır. Kapitalizm, tarihinin her döneminde olduğu gibi bugün de yoksulluk ve işsizlik ile terbiye edilen işçilerin örgütsüzleşmesi, kâr güdüsüyle hareket eden sermayenin ücretler üzerin-

deki baskılarını arttırmasını ve işçilerin kazanılmış haklarını ellerinden almasını kolaylaştırmıştır.

Neo-liberalizmin ekonomik ve sosyal alanda meydana getirdiği belirsizlik ve denge-sizlik, bireylerde bir savrulmuşluk, güvensizlik ve kafa karışıklığı yaratmaktadır. Yeni dönemde işçiler, bireysel ve kolektif kimlik arayışlarında sınıfsal kimlik ve örgütlerden çok, milliyetçilik, yerellik, dinsel gibi alternatif kimliklere yönelmekte ve cemaat tipi kurumlara karşı ilgi göstermektedirler. Bu durumun önemli nedenlerinden birisi, bireylerin bu kurumları, ekonomik ve sosyal alanda görülen belirsizlik ve denge-sizliğe karşı kendilerini güvende hissetmelerinin ve savunmalarının bir aracı olarak algılamalarıdır. Sınıfsal bir amaç taşımayan, bireyler arasındaki farklılıkları derinleştiren bu tip örgütlenmeler, tarihin hiçbir döneminde homojen olmayan ve ayrışma potansiyelini her zaman içinde barındıran işçi sınıfının var olan sorunlarını çözmek için gerekli olan dayanışma ve birlikte hareket etme yeteneğini daha da aşındırmaktadır. Tüm bu nedenlerle sendikalar, işçi sınıfının örgütleri olma konusunda alternatifi olmayan kurumlar olmaya devam etmektedir. ♀

Temsilcilere kadın dergisini anlattık

30 Ocak – 3 Şubat 2006 tarihleri arasında Petrol-İş Genel Merkezi’nde düzenlenen bir haftalık “Temsilci ve Yönetici Eğitimi”ne, her zamankinden farklı olarak Petrol-İş Kadın Dergisi de katıldı. Eğitimin “Kadın İşçiler” adlı bölümünde Petrol-İş Kadın olarak temsilcilere, kadın dergisinin örgütlenmedeki rolünü ve kadın çalışanların sorunlarını, onlara nasıl yaklaşmaları gerektiğini anlattık.

Selgin Zırlı Kaplan

Petrol-İş üyesi kadınlarla yaptığımız onca görüşmeden sonra, elbette söyleyecek birkaç sözümüz vardı. Temsilcilerle, bu görüşmelerden elde ettiğimiz deneyimleri paylaşmaya karar verdik. Biz anlattık, onlar dinledi... Onlar anlattı, biz dinledik...

Petrol-İş Kadın Dergisinin Çıkış Amacı

Dergimizin çıkış yazısında da belirtildiği gibi, “kadınlara yönelik yayın dendiğinde akla güzelliği dışında hiçbir şey düşünmeyen bir cinsin gelmesini isteyen bu anlayışlara karşı bir tepki örgütleyebilecek, kadının bir sosyal yaşamı bulunduğunu hiç unutmayacak, kadın olarak yaptıkları yanında, eş olarak, anne olarak, emekçi olarak, sendikada, işyerinde, siyasi partide yönetici olarak hayatın her alanında yer aldığını akıldan çıkartmayacak bir dergi amaçlıyoruz.... Üyemizin ailesiyle, çevresiyle bir bütün olduğunu görmek gerekir...”

Dergimizin çıkış amacına değindikten sonra, sadece bir yayın organı olmadığı, sendikamızın kadın işçiler ve üye eşleriyle iletişim kurabilmek için önemli bir araç olduğu, özellikle işyerlerindeki kadın üyelerle yaptığımız görüşmelerin temsilciler için ipucu olarak değerlendirilmesi gerektiği belirtildi.

Dergimize Nasıl Ulaşılr?

Dergimizin dağıtımı ve nasıl ulaşılabilirliği konusunda bazı önerilerde bulunuldu. Dergimizin üyelere abonelik sistemiyle ulaştırıldığı; abone olmayan üyelere ulaştırılmasında temsilcilere büyük görev düştüğü; ayrıca üyelerin eşlerine dergiyi götürmeleri için teşvik edilmesi gerektiği belirtildi.

Kadın İşçilerle Görüşmelerimizin İçeriği

Daha sonra, kadın üyelerle işyerlerinde yaptığımız görüşmelerin içeriğini anlattık. Kısaca özetleyecek olursak:

1. Kadınların sendikamız Petrol-İş, temsilciler ve şube yöneticileri hakkındaki görüşleri; onlardan beklentileri sorulur...

2. Sendikal çalışmalara katılıp katılmadıkları, katılmaları önündeki engeller; sendikal çalışmalara katılmaları için ne gibi koşullar istedikleri sorulur...

Kadın Üyelerin Sendikadan Beklentileri

Yaptığımız birçok görüşmenin sonucunda, özel talepler dışında, ortak sorunlarının olduğunu tespit ettik. Bunları özetleyecek olursak:

1. Kadın üyeler, temsilcilerin, kadın çalışanların hakları ve sorunları konusunda duyarlı ve bilgili olmalarını; örneğin işyerlerinde kadınların yükselmeleri önündeki engeller söz konusu olduğunda destek beklediklerini belirtiyorlar.

2. Kadın dergisinin daha düzenli dağıtılmasını istiyorlar. Hala abone olmadığını ve dergiye ulaşamadığını belirten üyeler var. Bu konuda temsilcilerden yardım bekliyorlar.

3. Sendikal olma konusunda daha çok bilgilendirilmek istediklerini, gerekirse eğitimlere katılabileceklerini belirtiyorlar.

4. Toplu sözleşmelerde, çalışan kadınların taleplerinin de yansıtılmasını, en azından İş Yasası’yla tanımlanan düzenlemelerin yer almasını istiyorlar. Örneğin, birçok işyeri sözleşmesinde yer aldığı gibi, “kreş parası” yerine “işyerinde kreş açılması”nı talep ediyorlar...

5. Kadın üyelerin özel sorunlarını paylaşabilecekleri bir kadın temsilci olması gerektiğini düşünüyorlar. Örneğin, bir üyenin eşinden dayak yediğinde veya özel rahatsızlıkları halinde erkek temsilcilere rahatça açılmadıklarını belirtiyorlar.

Kadın İşçilerin Sendikal Faaliyetlere Katılımı Önündeki Engeller

Yine yaptığımız görüşmelerden elde ettiğimiz sonuçlara dayanarak, kadın üyelerin sendikal faaliyetlere katılmama sebeplerini maddeler halinde sıraladık:

1. Bazı kadınlar, bu soruya “eşim/babam izin vermiyor” şeklinde cevaplıyor. Bazı işyerlerinde, temsilcilerin kadın üyelerin

ailelerini ziyaret ederek sendika hakkında bilgilendirdikten sonra izin alabildiklerini belirtiyorlar.

2. Çocuk bakımından sorumlu olmak, kadınların sendikal faaliyetlere katılım önündeki en büyük engel olarak gösteriliyor. Sendikanın, özellikle etkinlik döneminde çocuk bakımıyla ilgili yardımcı düzenlemeler getirmesi halinde, aktif olarak katılabileceklerini belirtiyorlar.

3. Bazı işyerlerinde kadınlar temsilcileri tanımadıklarını belirtiyorlar.

4. Aldığımız cevaplardan biri de sendika hakkında bilgi sahibi olmadıkları.

5. Bazı kadınlar, sendikacılığın erkek işi olduğunu düşünüyor, özellikle kadın sayısı az olduğu için temsil edilmeyeceklerini düşünenler de var.

6. Temsilci ve yönetici adaylığı konusunda da aynı gerekçeler öne sürülüyor.

Toplu Sözleşmelerde ve Yasalarda Kadınları İlgilendiren Maddeler

Petrol-İş’e bağlı işyerlerinde yapılan toplu iş sözleşmelerinde genel olarak kadınlara ilişkin maddelerin aynı olduğunu ve İş Yasası’nda belirtilen düzenlemeleri içerdiğini görüyoruz. Bunlar “doğum izni”, “emzirme izni”, “kreş” başlıkları altında toplanmakta.

Buna ek olarak, doğum ödentisi, evlenme ödentisi, kadın çalışanlara özel duş, lavabo, soyunma odası, tuvalet gibi ek maddeler de bulunabiliyor.

Pozitif Ayrımcılık Nedir?

Eğitimin son bölümünde, özellikle bir erkek temsilcinin “peki, kadın dergisi çıkararak Petrol-İş Sendikası da ayrımcılık yapmış olmuyor mu?” sorusuna cevap olarak, “ayrımcılıktan dolayı uğranan dışlanmayı engellemeyi azaltmak için dışlanan kişilere veya gruplara bazı hak ve ayrıcalıkların tanınması” anlamına gelen pozitif ayrımcılık tarif edildi ve hangi durumlarda pozitif ayrımcılığın uygulandığı anlatıldı.

Dünya örgütümüz kadın işçi hakları peşinde

Sendikamızın iş kolu düzeyinde bağlı olduğu dünya örgütü olan Uluslararası Kimya, Enerji, Maden İşçileri Federasyonu'nun içinde bir kadın komitesi var... Komite bir süredir, İspanya'dan Brezilya'ya kadar işkolumuzda kadınlara yönelik ayrımcılıkları giderme doğrultusunda çaba harcıyor.

Uluslararası Kimya, Enerji, Maden İşçileri Federasyonu'nun (İCEM) Kadın Komitesi, Mayıs 2005'te toplanarak 2007 yılında yapılacak olan kongresine kadar gerçekleştirilmesi gereken hedefleri sıraladı. Bu hedefler içinde kadınlar arasında bir dayanışma ağı geliştirmek, iletişimi güçlendirmek, ilaç sanayiinde "eşit işe eşit ücret"i sağlamak ve özellikle kıyı ülkelerdeki petrol ve gaz sanayiinde kadın meselesini gündeme getirmek gibi hedefler yer alıyor.

Bu hedeflere yönelik olarak İCEM bir süredir bir kadın bülteni çıkarıyor. Bültenin şimdiye kadar 5 sayısı yayımlandı.

Brezilya'da eşit ücret

İCEM Asya, Pasifik bölgesindeki ilaç sanayiinde çalışan kadınlara yönelik bir araştırma başlattı. Adı geçen bölgede, stratejik öneme sahip olan bu sanayiide kadınların eşit ücrete ilişkin taleplerinin belirlenerek yerine getirilmesi hedefleniyor.

Brezilya'da İCEM'in kimya sektöründe çalışan üyeleri, işverenlerle sürekli bir

toplumsal diyalog girişimi başlatarak "eşit işe eşit ücret" meselesini gündeme getirdiler.

Latin Amerika Projesi

Hollanda İşçi Sendikaları Konfederasyonu (FNU) da Hollanda'da eşit ücret konusunda bir çalışmanın sponsorluğunu yapıyor ve İCEM de bu sürecin içinde yer alıyor.

FNU, Latin Amerika'da 2002'den 2005'e kadar sürdürmeyi planladığı "fırsat eşitliği projesini" geçtiğimiz ilkbaharda sonuçlandırdı. Bu proje sonucunda elde edilen bulgular şunlardı:

- * Latin Amerika'da sendikalarındaki kadın sayısında belirgin bir artış gözlemleniyor. Halihazırda Nikaragua, Şili, Brezilya ve Kolombiya'da 6 kadın sendika başkanı bulunuyor.

- * Özellikle Brezilya ve Şili'de toplu pazarlık esnasında toplumsal cinsiyete ilişkin önemli kazanımlar elde edildi. Sao Paolo'da 120 çalışanın katıldığı bir toplantıda, toplumsal cinsiyet ve işyerinde taciz tartışıldı. Yine Santa Katarina'da 600 kişinin katıldığı bir toplantı düzenlendi... Toplantıda üretim içinde tekrara dayalı hareketlerden oluşan fiziksel hasarlar ve hastalıklar üzerinde duruldu.

- * Özellikle annelik bağlamında toplu

pazarlık için Latin Amerika çapında bölgesel talepler formüle edildi.

Kolombiya'da İCEM üyeleri proje uyarınca kadın komiteleri kurdular.

İCEM'in Brezilya ayağını oluşturan Brezilya İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na bağlı bir işkolu sendikası, her ay bir hafta sonu Sao Paulo'da kadınlara eğitim veriyor.

Son forumlardan birinde kadınlar, 2005 yılı toplu pazarlık süreci için kadınlara yönelik stratejiler geliştirdiler. Konulardan biri de yine üretim içinde tekrara dayalı hareketlerden kaynaklanan hastalıklardı... Forumlarda daha fazla kadının sendikalara kazandırılması meselesi de gündeme geldi.

İspanya

Geçtiğimiz yılın Mayıs ayında İspanyol enerji şirketi Repsol, İspanya Genel İşçi Sendikaları Birliği ve İspanya Kamu Kesimi İşçileri Federasyonu ile fırsat eşitliği konusunda bir anlaşma yaptı. Amaç, Repsol'da çalışan kadınların sayısını arttırarak iş ve fonksiyon çeşitliliğini sağlamaktır. Anlaşmada kadınların meslek içi eğitimini desteklemek ve yeteneklerini değerlendirerek "eşit işe eşit ücret"i hayata geçirmek ve işi, ev içine yönelik sorumluluklarla uyumlu hale getirmek için alınacak önlemler de yer alıyordu. ♀

İCEM GLOBAL İNFO'dan derleyen:
Gökçe Çataloluk

Hazırlayan:

Yard. Doç. Dr. Serpil Çakır
İstanbul Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fak.

Küreselleşen dünyada kadın emeği

Bu kez yakın tarihte kadın emeğine ilişkin gelişmeler ve olumsuzluklar üzerine yazmak istiyorum. Küreselleşme, günümüzde sıkça duyduğumuz bir kelime. Koca dünya artık bir köy gibi, her olay birbirini etkiliyor ve birbirinden etkileniyor. Bu süreçten emek olumsuz etkilendi. Güneyin yoksul, kuzeyin zengin ülkeleri arasındaki uçurum giderek daha fazla açıldı.

hava, plastik malzemelerin işlenmesinden çıkan tehlikeli kimyasallar yüzünden zehirlenmekte, bu, çalışanlarda kalıcı hastalıklara yol açmaktadır. Makineler ve elektrik donanımı çok eski olup, yangın önlemleri de yetersizdir. Fazla mesai zorunludur, ücreti de tam ödenmez. Kadınlar aşırı çalışıp, aşırı yorulmaktadırlar. Tayland, Çin gibi ülkelerde kadınların oyuncakları yollarında götürmemeleri için kapılar ve pencereler kilitlendiğinden, geçitler ve merdivenler malzemelerle ve bitmiş ürünlerle doldurulduğundan, son yirmi yılda çıkan yangınlarda yüzlerce kadın ölmüştür. Yani kadın işçiler için üretim alanları bir ölüm tuzağı olmaya devam etmektedir.

8 Mart'ların kutlanmasına vesile olan, 1909'da New York'ta kadın dokuma işçilerinin yangında ölmeleri, yüzyılımızda sıradan bir olaya dönüşmüştür. 1996 yılının Haziran ayında çalıştıkları fabrikanın acil çıkış kapıları ve yangın söndürme araçları olmadığı için Dacca'da iki dokuma fabrikasında 32 kadın yanarak ölmüştür.

Küresel üretim bandı, sendikal haklar için yüzyıl başında verilen onca mücadeleyle elde edilen işçi haklarının ne kadar geriye gittiğinin bir göstergesidir adeta. Üretim, artık yerel ya da ulusal pazarlarda ve onların belirlediği koşullara göre değil, dünyanın dört bir tarafında uluslararası şirketlerle iş an-

1980'lerden itibaren dünya pazarları için yoğunlaşan rekabet, çok uluslu şirketlerin maliyetleri düşürmek, kârları yükseltmek için çeşitli yöntemler geliştirmelerine yol açtı. Kayıtdışı, esnek, deniz aşırı, ucuz küresel işgücü kullanmaya başladılar. 1970 ile 2000 arasında ihracatta en fazla artış, Güneydoğu Asya'daki Bangladeş, Vietnam, Çin Kamboçya gibi ülkelerde gerçekleşti. Kadınların toplam işgücündeki oranı yüzde 25'ten yüzde 45'e çıktı. Ama bu süreçte kadınların ödedikleri bedel çok yüksekti: Kötü çalışma koşulları, az hak, az ücret, sosyal güvencesizlik...

Fazla mesai az ücret

1909'da New York'ta bir fabrikada çalışan Polonyalı bir kadın dokuma işçisinin çalışma koşulları ve ücret konusundaki şikâyetleri, yüzyılın sonunda pek de değişmedi. Yoksul güney ülkelerinde ucuz kadın emeği, her yerde ve her zaman dünya pazarlarına açılmanın bir aracı oldu. Kadınlar genç, esnek ve uysal oldukları için üretimde joker olarak görülmeye devam ettiler. Büyük patlama gösteren oyuncak sektöründe sadece Güney Çin'de dört binden fazla fabrikada bir milyondan fazla kadın çalışmaktadır. Oyuncak fabrikalarında

laşması olan büyük dikiş atölyelerinde, yüzlerce genç kız ve kadın tarafından günde on, on iki saat, parça başına ücretle, neon lambalarının parlak ışığı ve boğucu sıcak altında yapılmaktadır. Hiçbiri küresel üretim bandının, uluslararası deniz aşırı iş transferi çarklısının bir dişlisi olduğunun farkında değildir. Emek o kadar ucuzdur ki, gece uçuşlarıyla, ucuz üretimin yapıldığı ülkelere uçak seferleri düzenlenmekte, oradaki evlere dağıtılan tekstil ürünleri sabaha kadar tamamlatılarak tekrar geriye döndürülmektedir.

Küresel örgütlenme

Kadın emeğinin bu şekilde sömürülmesi, kadınların küresel anlamda örgütlenmelerinin gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. İlki Meksika’da 1975’te düzenlenen Dünya Kadın Konferansları, uluslararası kadın örgütlerinin işbirliğini gösteren en önemli örnektir. Kadınlar dünya ölçüsünde şiddet, yoksulluk ve sömürü üzerinden dayanışarak ortak politikalar oluşturmuş, işbirliklerine gitmişlerdir. Uluslararası kadın ağları oluşturulmuş, Birleşmiş Milletler’in çeşitli konferanslarına katılarak resmi heyetlerle ilişkiler kurulmuştur. Çevre ve Kalkınma Konferansları, İnsan Hakları Konferansları, Dünya Nüfus ve Kalkınma Konferansı, İnsan Yerleşimleri Konferansları kadınların sorunlarının gündeme taşındığı yerler olmuştur. Bu

Kadınlar Dünyası 24 Nisan 1913’te kadınlar şöyle diyorlardı:

“Of... Avrupa’nın iktisadi boyunduruğu altında bu zavallı milletimizi kim kurtaracak?! Erkeklerimiz mi? Hayır, biz onlardan artık gayret beklemiyoruz. Belki kadınlığımız gelişir de bir yeni nesil vücuda getirebilirse o başka... Fakat hali hazırda ümidimiz bir kadınlıkta kaldı. Yalnız bağırp çağırmayalım, üretken, faal bir hareket gösterelim, sanata ve sanatkarlığa alışıalım.”

konferanslarda kadın haklarının kalkınmaya feda edilmemesi gerçeği üzerinde durulmuştur.

Kadınlar uluslararası anlamda kadın hakları hareketinde yer aldıkları gibi, bölgesel olarak da örgütlendiler. Örneğin 1996’da Filipinli bir kadın örgütü olan Gabriela, “kadınlar emperyalist küreselleşmeye hayır diyorlar” sloganıyla kuruldu. ABD ve Japonya’nın üstünlük sağlamak için mücadele ettikleri saptaması, Asya Pasifik Ekonomik Topluluğu’na karşı bir kampanya başlatmalarına yol açtı. Yabancı şirketlerin Filipinler’de maden çıkarma hakkını eleştirdiler, toprak ve kaynakları denet-

lemesinin durdurulmasını istediler. Yabancı sermaye ve yabancı egemenliğine karşı çıktılar, ekonomide kendine yeterliliğin kazanılmasını savundular. Dünya pazarı ile bütünleşmenin bağımlılık ve güvencesizlik olduğunu deneyimleriyle öğrenen kadınlar, kendilerinin denetleyebileceği bir ticaret için kredi almak, okyanus aşırı taşımacılık yerine, nehir ulaşımını kullanarak, bölgesel çerçevede, küçük ölçekte ticaret yapmayı da istediler. Örneğin Afrika’daki çiftçi kadınlar, topraklarını, dünya pazarı için kahve ve pamuk üretmek yerine, kendi yiyeceklerini yetiştirmek için kullanmayı istediler. ♀

2 Ocak 2003 Aile Mahkemeleri

Aile hukukundan doğan davaları görmek üzere Aile Mahkemeleri kurulmasını öngören yasa tasarısı, TBMM Adalet Komisyonu’nda 2 Ocak 2003’te kabul edildi. Buna göre, Aile Mahkemeleri her ilde ve merkez nüfusu 100 binin üzerindeki her ilçede, tek hakimli ve Asliye Mahkemesi derecesinde kurulacak; kurulmayan yerlerde ilgili dava ve işlere Asliye Hukuk Mahkemeleri bakacak. Tercihen evli ve çocuk sahibi, 30 yaşını doldurmuş ve aile hukuku ala-

nında lisans üstü eğitimi yapmış olan yargıçların atanacağı Aile Mahkemeleri’nde, birer psikolog, pedagog ve sosyal hizmet uzmanı da görev yapacak. Aile Mahkemeleri, evlilik birliğinden doğan yükümlülükleri konusunda eşleri uyarak gerektiğinde uzlaştıracak. Yetişkinler hakkında, ailenin ekonomik varlığının korunması veya evlilik birliğinden doğan mali yükümlülüklerin yerine getirilmesine ilişkin gerekli önlemleri alacaktır.

“Size Kadın Sözü Veriyorum”

Dünyanın diğer ucunda Şili’de bir kadın devlet başkanı seçildi... Augusto Pinochet’nin askeri rejimi sırasında annesi ile birlikte işkence de gören çocuk doktoru Michelle Bechelet, kadınların büyük desteğini aldı. O şimdi, Şili gibi tutucu bir ülkede değişimi simgeliyor.

Derleyen: Beril Eyüboğlu

Şilili Michelle Bachelet, yüzde 54’e varan bir oy çokluğuyla, Latin Amerika’da bileğinin hakkıyla devlet başkanlığına seçilen ilk kadındır. Arjantin’de Isabel Peron, 1974’te kocası Juan ölünce onun yerine geçti. Violeta Chamorro, 1990’da Nikaragua’da başkanlığa seçildi, ama asıl ünü bir suikaste kurban giden gazeteci Pedro Joaquín Chamorro’nun karısı olmaktan kaynaklanıyordu. Panama’da Başkan Arnulfo Arias’ın dul eşi 1999’da başkan oldu. Guyana’da ise kıdemli devlet başkanı Cheddi Jagan’ın dul eşi 1997’de seçimi kazandı. Bolivya, Haiti ve Ekvador’da da kadınlar devlet başkanlığı görevini emaneten yürüttüler.

Bachelet elli dört yaşında, evli olmayan, üç çocuklu bir anne. Boşanmanın daha geçtiğimiz yıl yasallaştığı, kültürel açıdan son derece tutucu olan bir ülkede değişimin simgesi.

Katolik Kilisesi, ülkenin en güçlü ve en tutucu kurumu; ne var ki dindar olmadığını açıkça söylemesi Bachelet’in aleyhine bir hava estirmede. Şili’de kadınların sadece yüzde 36’sı çalışıyor,

bu, Latin Amerika’daki en düşük oran. Bachelet, bakanlarının yarısını kadınlardan seçeceğine söz vererek kadın seçmenlerin desteğini kazandı. Michelle bu seçim vaadini hemen yerine getirdi. Geçtiğimiz günlerde açıkladığı hükümette 10 kadın, 10 erkek bakan yer alıyor ve savunma, sağlık, ekonomi gibi önemli bakanlıkların koltuğunda artık bir kadın oturuyor.

Daha adil bir toplum

Seçim konuşmalarında, “Hükümetim, halkın halk için yönetimi olacaktır. Ne düşünüyorsam onu açıkça söyleyeceğim, söylediğimi de yapacağım. Size kadın sözü veriyorum” diyordu. ‘Daha adil, daha modern ve daha eşitlikçi bir toplum’ vaatetti. “Halk, sorunlarıyla daha yakından ilgilenecek, dürüst siyasetçiler istiyor. Bu bakımdan, kadınların siyaset tarzının erkeklerden daha duyarlı olacağına dair bir beklenti var.”

Seçim kampanyası boyunca öteki iki aday da Bachelet gibi işsizlikle mücadele, sosyal güvenlik sisteminin iyileştirilmesi, varsıllarla yoksulların arasındaki büyük farkın giderilmesine çalışılması türünden vaatlerde bulunmuştu. Bachelet’in ise bu vaatlerin yanı sıra, “Sizinle birlikteyim”, diyerek halkla sıcak bir ilişki kurmayı başarması ve kampanya boyunca sergilenen çeşitli çocuk ve kadın fotoğraflarının görsel etkisi çarpıcı oldu. Zira bu, daha önce Şili’nin siyasal hayatından dışlanmış insanlara çok net bir mesajdı.

Kampanyanın en sıcak bir döneminde Bachelet’in kızıyla birkaç günlüğüne tatile gitmesi şaşkınlık yarattı. Bu alışılmış bir davranış değildi. Eleştirilere verdiği yanıt ise daha da şaşırtıcıydı: “Ailemle birlikteyim, benim de kendi-

me zaman ayırmaya hakkım var.”

Sosyalist olan Bachelet, 1990 yılında askeri diktatörlüğün sona ermesinden bu yana, Şili’de iktidarda olan ve Concertación adıyla bilinen orta sol ittifakın dördüncü devlet başkanı olacak. Bachelet, 2000-2002 yılları arasında Sağlık Bakanlığı, ondan sonra da, adaylığını ilan edinceye kadar Savunma Bakanlığı görevini yürüttü.

Bachelet’in kişisel tarihi, 1970-1990 yılları arasında, olağanüstü siyasi çalkantıların ve şiddetin yaşandığı, toplumun derin yaralar aldığı Şili tarihiyle örtüşüyor. Babası Alberto, sosyalist Başkan Salvador Allende’nin hava kuvvetleri komutanıydı. 1973’te Augusto Pinochet’nin askeri darbesi sonucu hapse atıldı, Allende’yi destekleyen binlerce insandan biri olarak gözaltında öldü.

Darbe sırasında tıp öğrencisi olan Bachelet, annesiyle birlikte cuntanın ajanları tarafından kaçırıldı. Her ikisi de gözleri bağlanarak işkenceden geçirildi. 1975’ten itibaren önce Avustralya’da, ardından Doğu Almanya’da sürgün hayatı yaşadı. 1979’da Şili’ye dönen Bachelet, çocuk hastalıkları uzmanı olarak çalışmaya başladı.

Pinochet bugün 90 yaşında, yargı do-

Michelle Bachelet, 1 Mayıs 1975’te Avustralya’da

kunulmazlığını kaybetti ve Santiago'nun bir banliyösünde ev hapsinde. İnsan hakları ihlalleri, vergi kaçakçılığı, dış ülkelerde milyonlarca dolarlık gizli banka hesaplarına sahip olmak gibi ciddi yolsuzluklarla suçlanıyor. 1990'da sivil yönetime geçildikten sonraki üç başkanlık seçiminde, 17 yıllık diktatörlüğün gölgesi kendini hissettiriyordu. Bachelet, ailece Pinochet diktası altında eziyet çekmiş olsa da, seçmenin sempatisini kazanmak için bunu seçim malzemesi yapmadı; annesiyle hapiste başlarından

Michelle Bachelet, Sağlık Bakanlığı döneminde bir aşı kampanyasında

geçenleri, "bedensel şiddete uğradık", diye açıklamakla yetindi. İşkence kurbanı olmasına karşın kin tutmayan bir siyasetçi, ama toplumsal barışın kalıcı olması için, darbe döneminde yaşananların araştırılması ve mağdurlara tazminat ödenmesi için elinden geleni yapmaya kararlı.

Şili gibi Peru'da da gelecek yıl yapılacak seçimlerde bir kadın milletvekilinin, Lourdes Flores Nano'nun başkan seçilme ihtimali uzak değil. Bu gerçekleşirse, iki komşu ülke, deniz hukuku açısından yaşanan anlaşmazlıkları belki kadın kadına çözme şansına sahip olacak.

Şilili Kadınlar Yeni Yasal Düzenlemelerden Hoşnut

Michelle Bachelet, Santiago'da sevinç çılgınlıkları arasında ilk zafer konuşmasını yaparken, "Bundan beş yıl önce Şili'nin bir kadın başkanı olacağı kimin aklına gelirdi?" diyordu. Parlamento'daki kadın oranının sadece yüzde 4 olduğu Şili, erkeklerin ve Katolik Kilisesi'nin egemen olduğu aşırı muhafazakâr bir ülke olarak biliniyordu. 16 Ocak 2006'da, ilk kadın başkanları Michelle Bachelet'in zaferini kutlamak için yüz binler Santiago sokaklarına döküldü. Aileler, çocuk bayraklarla, balonlarla, alkış tutarak Bachelet'i selamlıyor, nineler konfeti serpiyordu. Cezbeye tutulmuş kimi kadınlar, "Haydi Michelle! Başa bir kadın gelince, ülkemizi pisliklerden temizler, gül gibi yaparız," diye bağıyordu.

Kadınlar yeni bir sayfa açıyor

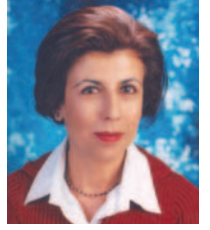
Şili'de aile içi şiddet çok yaygın, bu, evlilikte yaşanan sıradan bir sorunmuş gibi algılanıyor. Kocaların karılarına istediklerini yapmaya hakları olduğu genel bir kanı. Şili'de 1 Ekim 2005'te aile içi şiddeti suç sayan yeni yasanın yürürlüğe girmesi bu bakımdan kadınlara nefes aldırtacak. Sosyalist bakan Cecilia Perez, "Şilili kadınlara hukukta yeni bir

sayfa açıyoruz" diyor. Yeni yasa kapsamlı 12 reform içeriyor. Bunlar en başta koruyucu önlemlere zorunluluk getiriyor, yargıçlara ve polise tutuklama ve şiddetli önlemede daha fazla yetki veriyor. 2005 yılında kocalarından resmen şikâyetle bulunan kadınlardan 46'sı, bazı engelleyici önlemlere rağmen öldürülmüş. Perez, "Yeni yasa yürürlükte olsaydı, bu kadınların hayatı kurtarılabilirdi" diyor. Daha süratli işlemesi öngörülen bir adli sistemle, savcılar ve yargıçlar şüphe üzerine harekete geçebilecek; polis, eşlerini tehdit eden ya da bedensel şiddette bulunacağından şüphelenilen insanları gözaltına alabilecek. Hükümet bildiriler dağıtarak yeni yasanın halk tarafından öğrenilmesini sağladı. Böylece davacılar, avukata ihtiyaç duymadan doğrudan mahkemeye başvurarak şikâyetlerini iletebiliyor. Yasanın yürürlüğe girdiği ilk hafta içinde 1000 başvuru yapıldı. Bunlar en çok çocuk nafakalarının ödenmesi ve aile içi şiddetle ilgiliydi. Üçüncü olarak boşanma talepleri geliyordu. Şimdilerde günde yaklaşık 100 başvuru yapılıyor. Adli sistemde de bu taleplere cevap vermek için yeni düzenlemeler ve yeni atamalar yapılıyor. 2006 Ekim'ine

kadar bu düzenlemelerin tamamlanmış olması gerekiyor. Şili Hükümeti'nin "Kadınlara Ulusal Hizmet Birimi"nce yapılan istatistiklere göre her dört kadından biri, hayatının bir döneminde ya da sürekli olarak eşi tarafından hırpalanıyor; üçte biri ise psikolojik şiddete uğruyor. Yeni yasa uyarınca ciddi zarara/hasara sebebiyet veren şiddet, 10-15 yıl hapisle cezalandırılıyor. Şili'deki bu yeni yasal değişim, öteki Latin Amerika ülkelerine örnek olacak nitelikte. Michelle Bachelet, "Aile içi şiddete karşı ciddi cezalar öngören yeni bir yasamız ve hukuk sistemi içinde kadınları koruyucu yeni olanaklarımız var" diyor. "Ancak, yolumuz uzun. Engelleyici önlemleri geliştirmemiz, çocuklarımıza şiddet içermeyen, anlaşmazlıkları uzlaşmayla çözümlenmeyi öğreten bir eğitim vermeliyiz." Bachelet, şiddet mağdurlarını barındıran merkezlerin maddi olanaklarını artırmayı, kadın sığınakları ağını genişletmeyi, şiddet mağdurlarına ev ve iş sahibi olmak için destek olmayı da vaadediyor. Gerek ülke içinde sosyal adaletsizliklerin giderilmesi, gerekse kadın haklarının yerleştirilmesi konusunda vaatlerinin ne kadarını yerine getireceğini ise zaman gösterecek...

www.womensenews.org

Genç emekçinin hakları

AV. SERAP ÖZDEMİR

Petrol-İş Sendikası
Hukuk Müşaviri

Geçen sayımızda 15 yaşından küçük, çocuk işçilerin hangi işlerde çalıştırılabileceklerinden ve yasal haklarının neler olduğundan söz etmiştik. Bu sayımızda da genç işçilerin çalıştırılabileceği işlere ve yasal haklarına değineceğiz.

Calışma mevzuatına göre, 18 yaşından küçük işçilerin çocuk ve genç işçiler olarak kategorize edildiğini, buna göre; 15 yaşını doldurmamış işçilerin çocuk, 15 yaşını tamamlamış, ancak 18 yaşını bitirmemiş işçilerin genç işçi olarak tanımlandığını belirtmiştik.

Genç işçiler, bazı tür ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılabilecek işçilerdir.

Genç işçilerin çalıştırılabileceği bazı işleri şöyle sıralayabiliriz;

- * Toprağın pışırılması suretiyle imal olunan kiremit, tuğla, ateş tuğlası, boru, pota, künk ve benzeri inşaat ve mimari malzeme işleri,
- * Çanak, çömlek, çini, fayans, porselen ve seramik imaline ait işler,
- * Cam, şişe, optik ve benzeri malzeme fabrika ve imalathanelerinde üretime ilişkin işler ve bunların işlenmesine ait işler,
- * Ağaç sanayiine ilişkin kurutma işleri, yapıştırma işleri, kontrplak, kontrtabla, yonga ağaçtan mamul suni tahta ve PVC yüzey kaplamalı suni tahta imali işleri, emprenye işleri,
- * Parafinden eşya imaline ait işler,
- * Bitkisel ve hayvansal yağların üretimi

ve bunlardan yapılan maddelerin imaline ilişkin işler,

- * Plastik maddelerin şekillendirilmesi ve plastik eşya imali işleri,
 - * Çırcır fabrikalarındaki işler,
 - * Konfeksiyon ve triko imali işleri,
 - * Mensucattan hazır eşya imali,
 - * Selüloz üretimi işleri...
 - * Her türlü konserve ve hazır gıda ile hazır yemek üretimi işleri.
- Genç işçilerin çalıştırılabileceği işler Yönetmelikte açıkça düzenlenmiştir.

6 ayda bir aynı şekilde doktor muayenesinden geçirilmeleri gerekmektedir. Bu raporların işyeri dosyasında bulundurulması zorunludur.

Genç işçilerin çalışma süreleri günde 8, haftada 40 saate kadar artırılabilme ve 24 saatlik zaman diliminde 14 saat dinlenme süresi olmalıdır.

Genç işçilerin hafta tatili izinlerinin kesintisiz 40 saatten az olmaması gerekmekte ve hafta tatili ücretinin bir iş karşılığı olmaksızın ödenmesi zorunludur. Yine, genç işçilerin, ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalıştırılmaları yasaktır. Bugünlere ilişkin ücretlerin de bir iş karşılığı olmaksızın ödenmesi gerekmektedir.

Genç işçilere verilecek yıllık izin süresi 20 günden az olamayacaktır.

Çalışma yaşamında ucuz işgücü olarak değerlendirilen genç işçilere ilişkin yasa ve yönetmelikteki koruyucu hükümlere uymayan işverenlere idari para cezası uygulanmaktadır.

Yasalarda durum

Yeraltında ve sualtında 18 yaşını doldurmamış erkek çocukların ve her yaşta kadınların çalıştırılması yasaktır. Yine, sanayie ait işlerde 18 yaşını doldurmamış çocuk ve genç işçilerin gece çalıştırılması yasaktır.

Genç işçiler, işe alınmadan önce işyeri hekimi, dispanser, sağlık ocağı, hükümet veya belediye hekimlerinden birine muayene ettirilmeleri ve işin niteliğine veya şartlarına göre vücut yapılarının dayanıklı olduğunun raporla belirlenmesi ve 18 yaşını dolduruncaya kadar

Üreme, genetik yapımız ve davranışlarımız

Bu sayı da sizlerden cevaplamamı istediğiniz, bir soru veya konu hakkında mektup almadım. Bu nedenle canlıların en temel özelliği olan üreme konusunu popüler bir dille anlatmaya çalıştım, umarım hoşunuza gider.

Sevgili Hanımlar

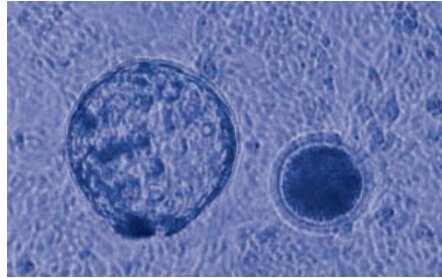
Üreme, tüm canlıların en temel özelliğidir. Canlının, zamanın yıpratıcı etkilerine karşı 'kurumlaşma' yeteneğidir. Bireysel varlığı yok olmadan önce, yerine kendi benzerini koyabilme becerisidir. Üreme özelliği olmayan şey canlı olamaz.

Bitki fosili olarak bulunan en eski canlı buluntusu 3-4 milyar yıl öncesine aittir. Bu kadar büyük zaman aralıklarında, canlıların basitten mükemmele doğru gelişmesi soydan soya, tek tek bireylerin kazanım ve avantajlarının korunup biriktirilmesi ile olmuştur. Mevcut yapı, yeni kazanımlarla zenginleştirilirken, yeniden yapılanma daha kısa zamanda olmaktadır. Böylece, gelişmede ve üremede büyük bir zaman tasarrufu ortaya çıkmıştır. Bunlar genetik mekanizmalar ile olur.

Genetik, milyarlarca yıllık avantajların genlerde birikmesidir. Genler, bütün kazanım ve avantajların kısa zamanda yeniden yapılandırılmasının plan ve projeleridir.

Biz insanlar, yeryüzünün milyarlarca yıllık canlı gelişmesinin toplam bileşekleriyiz. En basitinden başlayarak, gelişme ve ilerlemenin en ön saflarındayız. Bireysel yapımızı oluşturan tüm özelliklerimizi, anne ve babamızdan,

onların üreme hücrelerinden aldık. Bizi oluşturacak ilk iki hücre, hem bizim hem de bizden önceki bütün soy ağacımızın en temel ve kalıcı özelliklerini kromozomlarındaki genlerde taşımaktadır. Uygun zaman ve zeminde birleşen iki hücre, gereksinimlerini anneden temin ederek hızla yapılır. Kısa zamanda bizleri oluşturur. Bölünmeye başlayan hücreler bir yandan çoğalır, bir yandan başkalaşır. İlk haftada yalnız bölünme vardır. İkinci ve üçüncü haftalarda önce iki, sonra üç tabaka halinde farklılaşmalar olur. Dördüncü haftadan sonra bu tabakalardan organlar oluşur. Sekizinci haftaya kadar giderek insan şekline benzemek üzere hızlı bir farklılaşma görülür. 8. haftada ağırlığımız yaklaşık 1 gram, boyumuz yaklaşık 2.5

cm civarındadır. 6 aylıkken 1 kg, 35 cm, 7 aylıkken artık annemizin karnını terk etsek bile beslenmemizin sağlanması şartı ile yaşama becerisi gösterecek kadar organlar arası görev ve işbölümü tamamlanmıştır. Normalde ise, 9 aydan sonra doğum olayı ile anne karnını terk ederiz. Böylelikle milyonlarca yıllık biyolojik kazanımlarımızın büyük bir kısmı, bedenimizde yeniden yapılanmış olur. Ancak tamamlanmış değildir. 12-15 yaşlarında üreme yeteneğimiz, 18-20 yaşlarında büyüme yeteneğimiz tamamlanarak erişkin bir insan haline geliriz.

Davranış biçimlerimiz

Bu erişkinlik, yaşamımızı sürdürecektir, ürememizi sağlayacak temel davranış biçimlerini de içerir. Yaşamsal önemi olan beslenme, barınma, tehlikeden kaçma ve üreme eylemlerindeki davranışların büyük bir kısmı içgüdüsel davranışlardır. Bu tür içgüdüsel davranışlar doğum sonrası öğrenilmez. Beden yapımıza uygun olarak "belli uyaranlara belli davranışlar" olarak gözlemlenebilir. Bebeğin yanağına parmak ile dokunduğumuzda ağızını parmak yönünde uzatarak emme hareketleri yapması, eline bir cisim verildiğinde yakalaması gibi.

İçgüdüsel davranışların en basit ve tipik örneklerini böceklerde gözlemleyebiliriz. Birçok böcek türünde, yumurtadan çıkıp erişkin hale gelinceye kadar kendi cinsinden kimse ile karşılaşmadığı halde, beslenme, barınma, tehlikeden kaçma ve üreme eylemleri aynıdır. Hele bir böcek türünün üreme eylemindeki davranışları öğretici özellikler gösterir. Böcek yumurtladıktan sonra bir tırtıl öldürerek yumurtası ile beraber toprağa gömer. İşini tamamlayıp uzaklaşırken yanına bir başka ölü tırtıl bırakıldığında, içgüdüsel davranışlarının çıkmazına düşer. Dışarıdaki tırtıl, toprağı eşme eylemini, yumurtanın yanındaki tırtıl ise kapatma eylemini başlatmaktadır. Bu tuzak ile böcek içgüdüsel eşme-kapama davranış çıkmazından bir türlü kurtulamaz.

Şimdilik bu kadar. Gelecek sayı için de soru almazsam, akıllı davranışlarımız konusunda devam ederiz.

Buluşmak üzere hoşça kalın sevgili hanımlar.

Dr. Selma Dönmez

Kuş gribi nedir, ona karşı nasıl mücadele edilir?

Kuş gribi Türkiye'nin de gündeminde... Güneydoğu'da canlara mal oldu... Uzakdoğu'dan göç yolları aracılığıyla yayılan bu tehlikeli salgın hakkında bilmeniz gerekenleri derledik.

Geçtiğimiz günlerde kuş gribi, Türkiye'nin gündemindeydi... Yoksul çocukların yaşamlarına mal oldu... Televizyonlarda, gazetelerde günlerce kümes hayvanlarının itlaf edildiği görüntülerle karşılaştık... Yine basın-yayın organlarında kuş gribini anlatan pek çok yazı çıktı... Fakat, bu tür ciddi salgınlar hakkında ne kadar yazılsa o kadar iyidir. Kuş gribi Uzakdoğu'da, özellikle de Çin'de başladı ve kuşların göç yolları üzerinde olan Rusya, Romanya gibi ülkelerde görüldü önce... Türkiye'de de ilk kez göçmen kuşların uğrak yeri olan Manyas'ta rastlandı... Orada canlara mal olmadı... Ama yine göç yolu üzerinde olan Van'da yaşayan çocuklar o kadar şanslı değildi...

Kuş gribi nedir?

Kuş gribi tavuk, kaz, ördek gibi kanatlı hayvanlarda kitlesel ölümlere yol açan ve aslında bir hayvan hastalığının etkeni olan H5N1 virüsünün insanlarda yaptığı hastalıktır.

H5N1 virüsünün insana bulaşarak hastalık oluşturma riski düşüktür. İnsana bulaşma, hasta hayvanlarla doğrudan temas, virüs içeren enfeksiyonel damlacıkların solunması, virüslerin bulaş-

tığı araç-gereçle temastan sonra ellerin yıkanmadan ağız-burun veya gözlerle teması sonucu olabilir. Kuramsal olarak mümkün olmasına rağmen şimdiye kadar insandan insana bulaştığı görülmemiştir.

Hastalığın belirtileri nelerdir?

En önemli belirtiler 38 dereceyi aşan yüksek ateş ve kuru öksürüktür. İshal olabilir. Hastalık, hiçbir belirti vermeden ayakta da geçirilebilir. Hastaneye yatmayı gerektirecek kadar ağır

seyreden vakalarda solunum yetmezliği ile ölüm oranı yüksektir.

İnsanda hastalığın tanısı, boğaz sıvılarından alınan örneklerde virüsün veya antijenlerinin tespit edilmesiyle koyulur. Ateşe rağmen kanda lökosit (özellikle lenfosit) ve trombosit sayısının düşük olması tanıda yol gösterici olabilir. Akciğer filminde zatüreyi düşündürecek bulgular görülür.

İnsanlara nasıl bulaşıyor?

Araştırmalar, H5N1 virüsünün, enfekte hayvanlara ya

da bu hayvanların dışkı ve ağız salgılarının bulaştığı maddelere temas etmiş kişilere geçtiğini gösteriyor. Virüs hava yoluyla da taşınabildiği için, insanlara solunum yoluyla bulaşma ihtimali bulunuyor.

Virüs gıda yoluyla bulaşıyor mu?

Kuş gribi virüsü, 70 derece ısıda ölüyor. Yani pişmemiş kümes hayvanlarının eti veya kanından virüsün insana geçme ihtimali çok yüksek. Ancak iyi pişirildiği takdirde tavuk ya da hindi eti yemekte bir sakınca yok. Yumurtanın da iyi pişmiş olması gerekiyor.

Korunma yöntemleri nelerdir?

Hasta hayvanlarla veya H5N1 virüsü ile enfekte olduğu saptanmış insanlarla temas öyküsü veya kuşkusu olanların el hijyenine dikkat etmeleri, hasta kişinin kullandığı tabak, çatal ve kaşık gibi eşyalarının ortak kullanılmaması, yüz yüze yakın temastan kaçınılması ve bakım veren kişinin maske kullanması önerilir. Bir hafta süreyle günde iki kez ateşini ölçmesi, 38 dereceyi aşan ateşle birlikte öksürük, ishal, nefes darlığı gibi belirtiler ortaya çıkarsa 7-10 gün

süreyle ilaç tedavisine başlanması önerilir. İnsanlarda kullanılabilecek etkili bir aşı yoktur.

Grip aşısı koruma sağlar mı?

Ölü ve canlı virüslerde aşı çalışmaları devam ediyor. Halen grip aşısı olarak uygulanan aşı, kuş gribine karşı koruma sağlamaz; ama bu aşının insanlarda hastalık yapan diğer grip virüslerine karşı etkili koruma sağladığı unutulmamalı ve aşidan kaçınılmamalıdır.

Önlemler

Kuş gribinin bulunduğu bölgelere seyahat edecek kişilere en az iki hafta öncesinden aşı yapılmalıdır. Tavuk, ördek gibi kümes hayvanlarından uzak durulmalı. Bu hayvanları pişiren kişilerin de işlem sonrası ellerini sabunla mutlaka yıkaması gerekir. Seyahat eden kişi seyahatten döndükten sonraki 10 gün içinde ateşlenirse ve solunum belirtileri oluşursa gecikmeden bir enfeksiyon hastalıkları uzmanına başvurulmalıdır. ♀

TARİHTEKİ GRİP SALGINLARI

Grip sözcüğü, 1878 yılında İtalya'da (Influenza) olarak tarif edildi. O yıllarda Influenza, soğukun etkisiyle ortaya çıkan virüsü tanımlıyordu.

1918-1919 yılları arasında görülen İspanyol Nezlesi, tarihte bilinen en büyük salgındır. Dünyanın çeşitli ülkelerinde 20-40 milyon arasında kişinin ölümüyle sonuçlandı.

1957-1958 Asya Gribi sonucu ABD'de 70 bin kişi yaşamını yitirdi.

1968-1969 Hong Kong Gribi'nde de ABD'de 34 bin kişi öldü.

Kuş gribi için tarihçe

Literatürdeki adı "Avian Influenza, olan bu grip, kuşlarda görülen bir grip hastalığıdır, doğanın ekolojik döngüsü içinde hastalığa neden olan virüs, değişen yapısıyla kuşlardan evcil kanatlı hayvanlara, onlardan da insanlara geçme özelliği kazandı.

ABD'de 1978-2003 yılları arasında kuşlar arası bir salgında hayvan itlafından bu ülkede 22 milyon dolar zarar saptandı.

1999-2000 yılında İtalya'daki

salgında 18 milyon kanatlı itlaf edildi, çiftçiye 500 milyon dolar yardım yapıldı. 2003 yılında Hollanda'da 33 milyon kanatlı hayvan itlaf edildi.

1997 yılında Uzakdoğu Asya ülkelerinden Çin'de salgına neden olan Asya'dan Avrupa, Ortadoğu ve tüm dünyaya doğru genişleyen tür H5N1 olarak adlandırılıyor. Bu virüs 10 yılda çeşitli değişimlere uğrayarak yeni tipler ortaya çıkardı.

BURASI TÜRKİYE!

Ankara'da Çankaya Belediyesi'nin kurduğu "Alo Kuş Gribi Hattı"na gelen bazı telefonlar:

Bakkal, bahçesine ve ekmek sepetine ekmek kırıntılarını döküyor ve oradan kuşlar yiyor. Bunun gereği yapılınsın.

İçcebeci Camii'nin yanında arsa var. Bu arsada güvercinler uçarak dışkılarını bırakıyorlar, tedirgin oluyoruz.

Bahçe içinde ölü kedi var. Alınarak veteriner kontrolünden geçirilsin ve kuş gribi bulunup bulunmadığıyla ilgili bize bilgi verilsin.

Sokaklarda tavuklar dolaşıyor. Bunların böyle rahat gezmesine izin vermeyin.

Aklınızda bulunsun... Aklınızda bulunsun... Aklınızda bulunsun...

Jinekolojik kaynaklı olan, fakat herhangi bir nedenin bulunmadığı kronik ve tekrarlayan pelvik (kalça) ağrıları kadınlarda sıkça görülüyor. Bu ağrı, kadın cinsel organlarının pelvik bölgede yerleşmiş olmasından kaynaklanıyor. Bazı durumlarda bu ağrı psikolojik kaynaklıdır. Psikiyatrik araştırmalar, çocukluk yaşta ya da daha ileri yaşlarda cinsel veya fiziksel tacize uğramış kadınlarda pelvik ağrıların arttığını gösteriyor. 2000 yılında yapılan bir araştırmaya göre

Kadınlarda görülen kronik kalça ağrıları

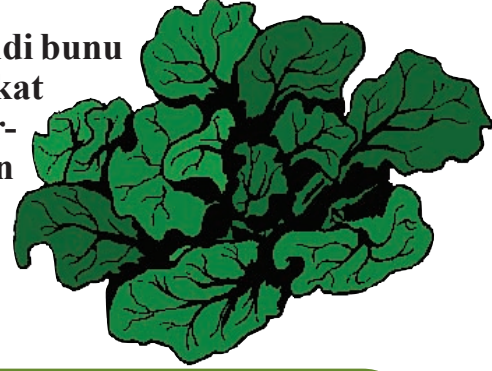
ABD'de 9 milyon kişi bu ağrıyı yaşıyor.

Bu vakaların yüzde 70'inin tanısı ise konulamamış. Tanı maliyetleri oldukça yüksek. En önemli belirtisi

karnın alt bölgesi ve bel ağrısıdır. Ağrı şikâyetleri adet öncesi dönemde daha şiddetli olup, adetinin birinci, ikinci gününde şiddeti azalır. Tam olarak tanımlanmış başarılı bir medikal tedavisi yoktur. Hastanın yakınmalarına tatminkar bir açıklama bulunamasa da, bu şikâyetlerin ciddi bir şekilde değerlendirilmesi gerekiyor. Psikolojik problemler, bu tip nörotik davranış biçimine eşlik edebileceği için tedavide bu durumun mutlaka göz önüne alınması gerekiyor.

Sofranızı bahara hazırlayın...

Bahar kapımızda... Kışın yediklerimize dikkat etmedik mi? Şimdi bunu telafi etmenin tam zamanı. Mart ayı, yaza hazırlık ayıdır... Kat kat giysilerimizden kurtulurken, yediklerimizin ağırlığından, getirdiği kilolardan da kurtulmaya başlamak gerek... Bu aylarda en çok tüketilen sebzelerden biri ıspanak... Bu sayımızda mutfak köşemizi, tuzlusundan tatlısına, hamurlusundan sebzeliğine ıspanaklı tariflere ayırdık... Denemenizi öneririz...

Ispanaklı Mantarlı Krep

Malzemeler:

Hamuru için: 1 su bardağı süt / 2 adet yumurta / yarım su bardağı un / tuz

İç malzemesi: Yarım kilo ıspanak / 100 gr mantar / karabiber, tuz

Sosu için: 2 su bardağı süt / 2 çorba kaşığı un / 1 çorba kaşığı tereyağı / 1 su bardağı kaşar peynir rendesi

Yapılışı: Krep hamurunu hazırlamak için sütü, yumurtaları ve unu iyice çırpın, biraz tuz ekleyin. Çok az yağlanmış tavada hafif kızarana kadar arkalı önlü pişirin.

Ayrı bir tavada küçük doğranmış mantarı yağda iyice öldürün, üzerine ıspanağı ekleyin, isteğe göre baharat, tuz ekleyin. Pişince ocaktan indirin.

Beşamel sosun hazırlanışı: Tereyağını derin bir kapta eritin, unu ekleyip pempeleşinceye kadar kavurun, karıştırarak sütü ekleyin, yoğun bir kıvama gelince ateşten alın.

İç malzemesini koyduktan sonra krep hamurunu rulo şeklinde sarın. Hepsini tamamladıktan sonra bir kaba dizin. Üzerine beşamel sosu dökün ve kaşar rendesi koyun. Fırında kaşarlar kızarıncaya krep hazır demektir. Afiyet olsun.

Tahinli Ispanaklı Börek

Malzemeler: 2 adet yufka / 3 adet yumurta / 1 su bardağı yoğurt / 1/2 su bardağı süt / 1 kg ıspanak / 2 yemek kaşığı zeytinyağı / 2 adet orta boy soğan / 1 su bardağı tahin / susam

Yapılışı: Soğanları küçük küçük doğrayın ve zeytinyağında hafif kavurun. Doğradığınız ıspanakları ekleyerek kavurmaya devam edin. Tuz ve karabiber ekleyip ocaktan indirin. Biraz ılıyınca tahini ekleyerek karıştırın. Yufkaları yarım daire şeklinde ortadan ikiye ayırın. Ayrı bir kapta yumurta, yoğurt ve sütü iyice karıştırın ve yarım su bardağı kadar kısmını ayırın, kalanı yufkaların üzerine sürün. Yarım daire şeklindeki yufkanın düz kenarı boyunca ıspanaklı tahin karışımını paylaştırın. Uzun kenarından başlayarak rulo şeklinde sarın.

Hazırladığınız dört ruloyu da yuvarlak daireler şeklinde, dışa doğru sararak yağlanmış tepsiye dizin. Ayırdığınız yarım su bardağı harcı yufkaların üzerine sürün. Üzerine susam serperek önceden 180 derece ısıtılmış fırında pişirin. Afiyetle yiyeceğiniz...

ÇAY SAATİ

ISPANAKLI KEK

Malzemeler:

Keki için: 2 yumurta / 1.5 su bardağı toz şeker / 2 su bardağı un / 1 paket kabartma tozu / 1 paket vanilya / yarım su bardağı sıvı yağ / püre halinde yarım su bardağı ıspanak

Süslemek için: 1 paket krem şanti / 1 su bardağı soğuk süt

Yapılışı: Ispanakları yıkayıp doğradıktan sonra tavada suyunu çıkartıncaya kadar öldürün, mikserle püre haline getirin. 1 paket krem şantiyi sütle çırpıttıktan sonra buzdolabına koyun. Başka bir kapta yumurta ve şekeri 5 dakika çırpın. Sonra yağ, vanilya, kabartma tozu, ıspanak püresi ve un ekleyerek karıştırın. Bu karışımı, yağlanmış ve yağlı kağıt konmuş tepsiye dökün. Önceden ısıtılmış fırında 180 derecede 40 dakika pişirin. Soğuyunca, buzdolabında beklettiğiniz krem şantiyi üzerine sürün... Dilerseniz, kekin kenarlarından kestiğiniz kırıntı parçaları un haline getirerek kremanın üzerine serpebilirsiniz... Afiyet olsun...

İspanak hakkında bilinmesi gerekenler...

Besin Değeri ve Sağlığa Etkileri

- * Hazmı kolaylaştırır, kabızlığı önler...
- * Yapraklarında bol miktarda iyot, demir ve kalsiyum bulunur... İçerdiği kalsiyum, dişleri ve kemikleri güçlendirir...
- * A, C ve K vitaminleri bakımından zengindir...
- * Kalp hastalıklarına, yüksek tansiyona iyi gelir...
- * İspanakta bulunan demir, insan vücudu tarafından emilmesi zor bir demirdir, o yüzden sanıldığı kadar aksine, ıspanak demir deposu değildir...
- * Yoğurtla birlikte alındığında demir emilimi en aza iner...
- * Bağışıklık sistemini güçlendirici etkisiyle, vücudu soğuk algınlıklarına karşı korur...

* Yüksek oranda Alfa Lipoik Asit içerir. Bu asit türü, hücresel enerji üretimini hızlandırır, dolayısıyla, vücudun daha kısa zamanda daha çok enerji harcamasını sağlar.

* Diğer yapraklı sebzelere göre daha çok protein içerir.

Piştirirken Dikkat Edilmesi Gerekenler

- * İspanak pişirilmeden önce bol suyla yıkanmalıdır...
- * Pişerken suyunu salan bir sebze olduğu için az suyla pişirilmelidir...
- * Besin değerini kaybetmemesi için çok uzun süre pişirilmemelidir...

Romantizmin ve keten tohumunun faydaları

Kar tam anlamıyla yolları kapadı... Önce bir haftalık bir zorunlu eve kapanma hali yaşadım, daha sonra iki günlük... Şehir tüm kirlerinden ve pisliklerinden arınarak masal kentine dönüştü birkaç gün. Karın bir romantizmi var, bu inkâr edilemez... Al eline çayını, rüzgarın camlara savurduğu küçük kristal taneciklere bakarak

ister hayallere dal, ister geçmişe... Yaşı olgunluk seviyesini aşmış olanlara geçmişe dalmamalarını öğütlerim ben...

Okullar tatil olduğu için torunlar da bizdeydi... Yani konuşmaya ve iletişime doydum, diyebilirim... Şu sıralarda ama her şey eski halini aldı...

Eve kapanma halim sürüyor... Ben de fırsattan istifade bir şeyler okuyayım dedim... Bir şeyler dediğim de genellikle roman, hikâye oluyor tabii... Elimde Nezihe Meriç'in son hikâye kitabı *Çisenti* var... Nezihe Meriç, Türk dilini en iyi kullanan kadın yazarlarımızdan biridir. Benim kuşağım onu çok sever. Bu kez anlatımı çok farklı öyküler sunmuş bizlere...

Yaşamın gelip geçiciliğini düşündüm

okurken kitabı, hırsların manasızlığını... İnsanlar yetersizliklerini örtmek için harcadıkları mesaiyi bir şeyleri düzeltmek ve bilgi edinmek için sarf etseler, dünya daha yaşanılır hale gelir...

Östrojen bakımından zengin

Okuduğum sadece roman, hikâye değil elbette, şu sıralar yemek ve sağlıklı yaşam kitaplarına da epey daldım... Bu sayımızda size keten tohumunun nimetlerinden bahsetmek istiyorum. Keten tohumu sahiden de her derde deva bir madde...

N-3 bir yağ asidi, onu içeren besinlerin sağlığımız açısından önemini belgeleyen araştırmalar arttıkça, insanların keten tohumuna ilgileri de arttı. Keten tohumunda bolca bulunan N-3'ü vücudumuz üretmiyor, mutlaka dışarıdan besin yoluyla alınması gerekiyor.

Keten tohumu çözünebilir ve çözünmez lifler bakımından da çok zengindir. Bunun dışında bir çeşit bitkisel östrojen olan lignanların en zengin kaynağıdır.

Lignanlar, hormonlara bağlı kanser türlerinde (göğüs, prostat vb.) seks

hormonlarına müdahale ederek kansere karşı koruma yapar; tümör hücrelerinin büyümesini engeller. Keten tohumunda bulunan lignanlar birer doğal SERM'dir (östrojeni seçerek alan modülatörler); östrojen kullanımının zararlarından korurken, tüm diğer olumlu etkilerinden de yararlanmayı sağlarlar. Örneğin, östrojenin kemiklerde bağlantı kurup büyümeyi sağlamasına izin verirken, hasar verebileceği göğüs ve rahim içi gibi hassas bölgelere girmesine izin vermezler. Fazladan bir hücre büyümesi olmadığında kanser riski azalır. Keten tohumu 100 gramda toplam 240,6 mg bitkisel östrojen içerirken, birçok diğer gıda maddesinde bu 100 gramda 17 mg'ı geçmez. Yani bu anlamda özellikle menopoz dönemindeki kızlarımız için çok uygun bir gıdadır keten tohumu... Keten tohumunun müsil özelliğinin olduğunu da burada söylemeden geçemeyeceğim... Eczanelerde toz halinde bulabildiğiniz gibi, aktarlardan ve ekolojik ürün satan dükkanlardan tohum halinde de bulabilirsiniz. Ben yoğurtla karıştırarak yiyorum...

Bir hekime danışıp doz ayarlaması yaparak siz de yiyebilirsiniz.

Kadının feryadı, sinemalarda

Torosların bir dağ köyünde kadınlar bir araya gelip kendi yaşamlarını tiyatro sahnesine taşıdılar... Yönetmen Pelin Esmer, onların “oyun”unu filme aldı. Mart ayı içinde dokuz köylü kadının oyunlarının hikâyesini, “Oyun” isimli filmde izleyeceğiz...

Ümmüye, Behiye, Ümmü, Fatma K., Cennet, Saniye, Fatma F., Zeynep ve Nesime, Mersin'in Toros dağlarındaki bir köyünde yaşayan, günlerini tarlada, inşaatta, evde ve bitmek tükenmek bilmeyen işlerde çalışarak geçiren dokuz köylü kadındır. Kadınlar yaşamın ezici yükünü hafifletmek için bu defa bambaşka bir nedenle bir araya gelirler. Amaçları kendi hayatlarından yola çıkarak bir tiyatro oyunu yazmak ve oynamaktır.

O zamana kadar kapısından bile geçmeye korktukları okulda toplanırlar, okul müdürü Hüseyin Bey ile çalışırlar, kendilerine bile anlatmaya çekindikleri hayat hikâyelerini ortaya dökerler, hayatlarıyla yüzleşirler. Günlerce, köyün erkeklerinin meraklı bakışları altında, durmak yorulmak bilmeden çalışırlar, tartışırlar ve bir oyun çıkarırlar: “Kadının Feryadı!”.

Sonra bir başka kadın, yönetmen Pelin Esmer girer devreye. Bu tiyatro serüvenini filme alır, ortaya yarı belgesel bir film çıkar...

İtalya'da ödül aldı

Şöyle anlatıyor “Oyun”un hikâyesini Pelin Esmer:

“Kendi köylerinde tiyatro yapan bu dokuz kadın, ben bu filmi çeksem de çekmesem de, hayat hikâyelerinden yola çıkıp bir oyun yazacak ve sahneleyeceklerdi. İşin en heyecan verici tarafı buydu benim için...”

Filmi, o köyde, o an, o olayı yaşayan

insanlarla birlikte onların hayatlarına usulca dahil olarak çekmiş. “Üç kişilik ekibimizle bir film ekibinden çok onların tiyatro ekiplerinin bir parçası olduk. Benzer koşullarda çalışarak, onlar beş haftanın sonunda “hayatlarının oyununu” ortaya çıkarttılar ben de iki yıl sonra “Oyun” filmi.”

Oyun, yönetmen Pelin Esmer'in ikinci filmi. Geçtiğimiz yıl İstanbul film festivalinde izlediğimiz filmi, Mart ayında Türkiye'deki sinemalarda da görebileceğiz.

Bu arada Oyun, geçtiğimiz günlerde İtalya'nın Trieste kentinde yapılan 17. Trieste Uluslararası Film Festivaline katıldı ve “En İyi Belgesel Film” ödülünü alarak geri döndü. Esmer'in filmi daha önce de San Sebastian ve Sao Paulo festivalleri'nde en iyi yeni yönetmen, Montpellier Film Festivali'nde en iyi belgesel ödülüne aday gösterilmişti.

Şimdiye dek otuz film festivalinden davet alan Oyun'u Martin Scorsese ve Robert de Niro'nun kurucusu olduğu ABD'nin en önemli film festivallerinden New York Tribeca Film Festivali de yarışma bölümüne davet etti...♀

Pelin Esmer kimdir?

1972'de İstanbul'da doğdu. Boğaziçi Üniversitesi'nin sosyoloji bölümünden mezun olduktan sonra bir yıl Yavuz Özkan'ın sinema atölyesine devam etti. Türk ve yabancı yapım belgesel, uzun metraj sinema ve reklam filmlerinde yönetmen yardımcılığı yaptı

2002 yılında çektiği, ilk filmi olan Koleksiyoncu adlı belgesel, Roma Bağımsız Film Festivali'nde En İyi Belgesel, Ankara Film Festivali'nde de üçüncülük ödülü aldı, Yunanistan, Küba, Danimarka, Almanya ve ABD'de çeşitli uluslararası film festivallerinde gösterildi. Kadir Has Üniversitesi Radyo Televizyon Sinema Bölümü'nde belgesel film üzerine ders verdi.

Sosyal Politika Yazıları

Sosyal devletin yavaş yavaş ortadan kalktığı, emeklilikten, eğitim ve sağlık haklarına kadar bir dizi hakların budandığı günümüzde, sosyal politikalar hakkında bilgilenmeye özellikle çok ihtiyacımız var.

Son yirmi yıllık dönemde “refah devleti”nin kazanımları yavaş yavaş ortadan kalkmaya başladı. Sosyal yardımlar azalıyor, emekli aylıkları kısıtlanıyor, sağlık harcamalarına ket vuruluyor... Bütün ekonomi “esneklik” kriterine göre yapılıyor, daha açık bir deyimle sermaye bütün riskleri çalışanları sırtına bindirmenin yolunu bu kriterle bağlayarak çözmüş gibi görünüyor.

Sosyal harcamaları kısma yönündeki bu eğilimlerin yanı sıra bir yandan da in-

sanların karşı karşıya oldukları riskler artıyor... Esnek istihdam hem işsizlik oranını ve süresini artırıyor, hem de çalışanların emeklilik maaşlarına yaptıkları katkıları azaltıyor... Çalışanlar artık bir işte ömür boyu çalışıp oradan emekli olabileceklerini düşünmüyorlar... İstihdamın güvensizleşmesi, eski sektörlerin küreselleşmeyle tasfiye edilmesi “yeni yoksulluk” kategorisinin ortaya çıkmasına neden oldu. Yani sosyal politikanın konusunu oluşturan sorunlar, her zamankinden daha yoğun-

laşmış durumda. Geçtiğimiz ay İletişim Yayınları’ndan çıkan Ayşe Buğra ve Çağlar

Keyder’in derlediği Sosyal Politika Yazıları bu açıdan tam zamanında çıktı, diyebiliriz. Kitap güncel sosyal politika tartışmalarının pek çoğunun temelindeki kuram ve kavramları geliştiren bu alanda klasik sayılabilecek metinlerden oluşuyor. Derlemede yer alan makalelerin seçimi konusu eleştiriye açık olmasına rağmen, sosyal politika tartışmalarının çok rağbet görmediği, bu alanda yoğun bir teorik eksikliğin olduğu Türkiye açısından kitap, önemli boşluğu doldurabilecek nitelikte...

Dergi

Yemek ve Kültür

Yemek yapmak genellikle kadınlara dayatılan bir iş, günlük bir rutin... Ev kadınlarının ve de çalışan kadınların büyük bölümü açısından “akşama ne pişireceğim?” meselesi en büyük dertlerden biri... Ama yemek yapmak bir taraftan da çok keyifli bir uğraş, bir kültür bir yaşam tarzı. Çiya Yayınları tarafından bir süredir çıkarılan üç aylık mutfak kültürü dergisi yemek ve kültür arasındaki bu koşutluktan hareketle oluşturmuş içeriğini... Dergide Muazzez İlmiye Çığ hocamızdan Erdal Atabek’e kadar zengin bir kadro yemek ve yemek kültürü üzerine fikir yürütüyor. Derginin 3. sayısında yer alan bombayla yaşamı elinden alınmış değerli yazar Onat Kutlar’ın yengesi Belkis Kutlar’la yapılan Ga-

ziantep Yemek Kültürü Üzerine söyleşi, bir yörenin yemek kültürünün oluşmasında kadınların rolünü göstermesinin yanı sıra mutfakta kadınlar arası işbirliği ve iktidar ilişkilerini anlamak açısından da çok önemli... Söyleşiyi yapan Yıldız Cıbroğlu’nun eline sağlık... Yemekle pişirmenin ötesinde de ilgilenmek istiyorsanız, dergiye bir göz atın derim.

Amargi Kadın Akademisi’nden yararlı kitapçıklar

Amargi Sümerce’de özgürlük, anaya dönüş anlamına geliyor. Bir grup kadın bir süredir İstanbul, Adana ve Antakya’da bu isim altında, çalışarak yeni bilgi edinme ve ilişki kurma sistemi geliştirmeye çalışıyorlar... Amargi Kadın Akademisi kadınları bilgilendirme amacıyla üç küçük kitapçık yayınladı. Bunlardan ilki, “Yeni Medeni Kanun’un Mal Rejimlerine Getirdiği Önemli Yenilik: Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi ve Kadınlar Açısından Getirdiği Diğer Önemli Değişiklikler” üzerine, kitabı Avukat Seyda Selek yayına hazırlamış... Yeni Medeni Kanun’dan doğan haklarımızı, hukuk dilinden uzak çok anlaşılır bir biçimde şema ve karikatürlerle anlatılıyor. Diğer kitapçıklar ise; “Kadına Yönelik Şiddet”, “Danışma Merkezleri ve Kadın Sığınakları”. Kitaplardan ilki şiddet olgusunu tanımlayıp, kadına yönelik şiddet türlerini anlattıktan sonra şiddetle mücadele yöntemlerini anlatıyor... Bu arada Türk Ceza Kanunu’nda yapılan değişikliklerle bu konuda geldiğimiz noktayı da gösteriyor... İkinci kitapta ise kadınların neden sığınaklara ihtiyaç duyduğunu anlatılıyor ve çeşitli illerdeki kadın sığınma evleri ve danışma merkezleri tanıtılıyor. Kitaplara 0212 251 01 54 No’lu telefondan ulaşabilirsiniz...

Artık işçilerin de bir film festivali var

1-7 Mayıs tarihleri arasında, İstanbul ve Ankara'da eş zamanlı olarak bir festival bünyesinde dünyanın dört yanından gelen işçi filmleri seyredeceğiz. İçinde kadın bölümünün de bulunduğu "İşçi Filmleri Festivali" hakkında düzenleyicilerle konuştuk.

Necla Akgökçe

Böyle bir festival düzenleme fikri nereden doğdu, içeriği hakkında biraz bilgi verebilir misiniz, geleneksel hale getirmeyi planlıyor musunuz?

Festival bir ihtiyacın sonucu

olarak ortaya çıktı. Kısacası, işçi sınıfı mücadelesinde sinema ve fotoğraf gibi olanakların daha yaygın olarak kullanılması ihtiyacından yola çıktık. Yani ülkemiz-

de işçi sınıfı mücadelesi ne kadar çok filme çekilir ve kazanılan deneyimler aktarılırsa festival amacına ulaşmış olacak.

Bu fikrin doğuşunda çeşitli etkenler var. Yurtdışında bu tür festivaller yıllardır yapılıyordu ve bu festivalere katılan arkadaşlarımız olmuştuk. Dolayısıyla Türkiye'de de bir işçi filmleri festivali yapılması iyi olacaktı. Ancak, festival düzenlenmesinden daha da önemli olan çeşitli işçi direnişlerinin filme çekilmesi ve paylaşılması idi. Festival düzenlerken özellikle bu tür üretimleri teşvik edici olacağını düşünmemiz bizim için en önemli başlangıç noktasıydı.

Festivali her yıl tekrarlamayı düşünüyoruz. Festival film festivali olma özelliğini koruyacak ancak, ileriki yıllarda giderek bir kültürü festivaline dönüştürmesini de hedefliyoruz.

Festival kimler tarafından organize ediliyor?

Festival Halkevleri, Basın-İş, Sine-Sen ve sendika.org tarafından organize ediliyor. Festival hazırlıkları gönüllülük temelinde çalışan ve yeni katılımlara açık bir Düzenleme Grubu tarafından yürütülüyor. Hazırlık grubu, sendika aktivistleri, akademisyenler ve öğrencilerden oluşuyor.

Yurtdışından sizi destekleyen örgütler var mı?

Diğer ülkelerde emek mücadelesine filmleriyle katkıda bulunan gruplarla iletişim içerisindeyiz ve karşılıklı olarak yardımlaşıyoruz. ABD'den Labor Video Project, Güney Kore'den Labor News Production film organizasyonu olarak bizi destekliyorlar. İsrail/Filistin, ABD, Almanya, Güney Kore, Japonya ve Venezüela'dan belgesel film grupları ile Bangkok (Tayland) merkezli Uluslararası Asyalı Kadınlar Örgütü filmlerini de vererek desteklerini sunmuş durumda. Venezuela, İsrail, ABD

ve Kore'den gösterimini yapacağımız filmlerin yapımcı ve yönetmenleri festivale katılacaklarını bildirdiler.

Festivale katılacak filmler hakkında biraz bilgi verebilir misiniz?

Festivalde işçi ve emek filmleri kategorisine giren 5 adet yerli belgesel, 15 adet yabancı belgesel, 4 adet yabancı uzun metrajlı film, 3 adet yerli uzun metrajlı film göstermeyi planlıyoruz. İspanya, Japonya, ABD, Güney Kore, İsrail/Filistin, Çin, Arjantin, Bolivya, Meksika gibi ülkelerden filmler göstereceğiz.

Festival İstanbul'la mı sınırlı, yoksa başka şehirlere de taşınacak mı?

Festival aynı tarihlerde, yani 1-7 Mayıs arasında eşzamanlı olarak İstanbul ve Ankara'da gerçekleştirilecek. Ancak, Festival Arşivindeki filmler yıl boyunca diğer şehirlerde de gösterilecek. Sendikal eğitimlerde ve çeşitli etkinliklerde film gösterimleri yapılacak.

Türkiye'den katılım var mı, nasıl tepki aldınız?

Türkiye'de belgesel üreten dernek ve kişilerden çok olumlu tepkiler aldık. İlişki

kurduğumuz tüm kişi ve kuruluşlar heyecanla destek sundu ve bilgilerini paylaştı. Bu sayede çok eski yıllarda yapılmış kimi belgesellere ulaşabildik. Festivalde yakın zamanda hazırlanmış belgesellere ek olarak çok eski tarihlere ait sürpriz belgeseller görme imkanımız olacak.

Kadın mücadelesini gösteren filmlere de yer vermek istediğinizi yazmışsınız, hangi kadın filmlerini görme ayrıcalığına kavuşacağız?

Kadınlar hayatın her yerinde varlar. Bir işçi festivalinde

de yer almamaları düşünülemezdi. Doğrudan kadın işçilerin sorunlarını ele alan ve kadın örgütleri tarafından hazırlanmış bir film için başvuru yapıldı. Teknik hazırlıkları bitirebilirsek festivale

dahil etmeyi düşünüyoruz. Filmin adı "İpek ve Demir" (Silk & Iron). Film CAW (Asyalı Kadınlar Komitesi) ile Malezya-Tayland kökenli WAYANG tarafından ortaklaşa hazırlanmış. Büyük işletmelerde çalışan Asyalı kadınların cinsiyetçi rolleri değiştirmek için örgütlenmelerini ele alıyor. Bangladeş, Kamboçya, Çin, Hong Kong, Hindistan, Malezya, Nepal, Pakistan, Güney Kore ve Tayland'dan kadın işçi, sendikacı ve aktivistlerle görüşmeler içeriyor. Film enformel ekonomide ipek dokumacılığı ile uğraşan kadınların görüntüleriyle başlıyor. Filmin adı, yani İpek ve Demir, kadınların Asya'daki ikili rollerini temsil etmek üzere seçilmiş: Kadınlardan hem işçiler olarak üretken ve Demir gibi güçlü olmaları hem de anne ve eş olarak İpek gibi nazik, sabırlı ve hoşgörülü olmaları bekleniyor. Aileye ve cemaate karşı sorumlulukları

olarak görülen ev işlerini yerine getirmeleri isteniyor; film Asyalı kadınların iş ve ev arasında yaşadıkları parçalanmayı konu alıyor. Ayrıca gösterim planında yer alan "Venezuela Rising"

isimli 61 dakikalık bir Venezuela belgesel filmimiz var. Filmde Venezuela Devlet başkanı Hugo Chavez'in oylandığı 2004 halk referandumu bir kadının gözünden işleniyor.

Türkiye'den kadın filmleri konusunda sizinle işbirliği yapmak isteyen herhangi bir kadın kuruluşu oldu mu?

Festivalin duyurusu yapıldı çok zaman olmadı. Türkiye'de karşılaştığımız esas sorun film üretiminin çok zayıf olması. Henüz Türkiye'den bir kadın kuruluşu ile iletişim kurulmadı. Ancak, yurtdışından kadın kuruluşlarından katılım var.

Petrol-İş Kadın dergisi aracılığıyla Petrol-İş'li kadınlara iletmek istediğiniz bir mesaj var mı?

Küreselleşme diye isimlendirilen süreçte, işçilerin kazanımları teker teker ellerinden alınırken kayıtdışı, düzensiz ve güvencesiz çalışma biçimleri yaygınlık kazanıyor. Yoksullaşmanın artması ile birlikte kadınlar üretime dahil oluyorlar. Evde üretim yapan kadınları da sayarsak emek gücü içerisinde kadın oranının arttığını görüyoruz. Böyle bir süreçte mücadelede kadınların tutumu özel bir önem kazanıyor. Türkiye'de de kadın emekçilerin özgün sorunlarının mücadele konusu olduğu bir süreci göreceğiz diye düşünüyoruz. Kadınlar mücadelede olduğu kadar, sanatsal ve kültürel alanlarda da ağırlıklarını koyacaklardır. Önümüzdeki yıllarda kadın işçiliğiyle ilgili filmlerin artacağını umuyoruz. ♀

Ben mi beceremiyorum?

Ayten Kaya Görgün

Olmuyor! Olmuyor! Olmuyor!

Kesin bende bir şey var, milyonlarca kadın beceriyor da ben neden yapamıyorum? Yanlışlık var bir yerde ama nerede?

Allahtan Tayfun sabah sabah anlayışlı çıktı da “Ne zırlıyorsun, yine ne oldu?” demedi. Ağzını açsa patlayacağım. Ağladığımı fark etmemiş gibi normal davranı. Çocuk bile şaşırıp sustu. Demek ki birinin ağlayıp zırlamaya başlayacağını hissedince, sen ondan önce davranıp ilk sen ağlayacaksın. Karşıdaki on sekiz aylık bir çocuk da olsa, ağlayacağı varsa bile ağlamıyor.

Memem çocuğun ağzında, gözüm saatte. Evden beş dakika içinde çıkmamız lazım. Altını değiştireceğim, üstünü giydireceğim, daha saçımı tarayacağım. Yıkadığım maydanozlar kahvaltı masasında hazır bekliyor. Baktım olacak gibi değil memeyi çekistirmeye başladım, çocuk yaman, pes etmiyor, o da çekiyor. Birden o çekistirme esnasında gözümünden yaşlar boşalıverdi. Çocuk anında memeyi bıraktı şaşkınca yüzüme baktı. Oncacık bebe, yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunu sezdi.

Arabaya bindiğimizde ağlamam halen devam ediyordu. Tayfun “Ne oldu, sinirlerin mi bozuldu?” Deyince ağlamam daha çok arttı.

Hava kapalı olmasına rağmen hemen güneş gözlüklerimi takıverdim. Şimdi işyerinin bahçesine girdiğimde bu halimi gören herkes kafasında yazacak, soracak.

En iyisi gözlüklerin altında doğru yerime gitmek. Yoksa nasıl anlatacağım “Kocam benden sabah sabah maydanoz istedi, sinirlerim tepeme sıçradı, çocuk mememi bırakmadı, bakıcı elime yeni liste verdi...”

Tayfun gözü yolda “Nen var, neye kızdın?” “Hiçbir işe yetişemiyorum, her şey yarım”, “Ya büyüttüğün şeye bak, varsın eksik kalsın. Senden iş isteyen mi var?” “İş isteyen yok mu? Sabah sabah maydanoz isteyen kim?” “Haa mesele anlaşıldı.” “Ya sanki Pazar kahvaltısı yapıyoruz, maydanozmuş, dere otuymuş...” “Tamam büyütme, düşünemedim, uyarıydın beni. Madem sabah yetişemiyor demek ki akşamdan hazırlayacaksın.” “Bak hele çözüm yine bana dayanıyor.” “Suni gündemler

yarattığının farkında mısınız? Ben ille maydanoz yiyeceğim demiyorum.”

Öğlene kadar yerimde tıslayıp durdum. Sonunda soluğu, işyerinde en becerikli gördüğüm kadının yanında aldım. “Melek hanım sizden yardım isteyecektim.” “Hayırdır hangi konuda?” “Ya iki çocuğunuz var, sürekli şıksınız, sürekli misafir ağırlıyorsunuz, sizi hiç makyajsız, hiç saçları yapılmamış görmedim...” Ben konuştukça Melek hanım bozuldu, konuşmamı kesip “Bir dakika bir şey mi duydun?” dedi. “Yoo” “Eee niye gelip bana soruyorsun?” “Şey sizi başarılı, becerikli bir kadın olarak görüyorum.” Yine ne olduğunu anlayamadım, Melek hanım bu kez kahkahayı bastı. Kendine geldiğinde gözleri ıslaktı. “Arkadaşlar

hemen sana yetiştirdiler zannettim de. Bu sabah işe gözümde güneş gözlükleriyle tam bir saat geç geldim. Şefim nerede kaldın diyince de bastım ağıtı, bütün daire başıma toplandı, yirmi-yirmi beş dakika susturamadılar beni. Ağladım da ağladım. Gece birde yatmıştım. İki kez çocukların tuvalet ihtiyacı için kalktım. Sabah altıda da ayaktaydım. Bilirsin sabah telaşı. Yok ütülü gömlek, çorapları nerede, beslenmeler hazır mı, kız dişini fırçaladı mı? Tokaları bulunacak, saçları toplanacak, oğlan için neversim takımını gidecek kreşe. Bugün oyuncak mı yoksa kitap günü müydü? Eşimin servisi geldi çıktı gitti. Ben ilkin oğlanı kreşe kızı da okula bıraktım, tam durağa yaklaşıyordum ki köşeden servis kalktı. Isık çalamadığıma bir kez daha hayıflandım. Bundan sonra böyle durumlar için cebime düdük koymaya karar verdim. Buraya ulaşmak için bir otobüs, bir taksi, bir dolmuş yaptım. Düşünebiliyor musun, bu havada otobüste güneş gözlüklü, burnunu çeken bir kadın. Baktım param yetmeyecek taksiden de indim bir de dolmuştakilere göründüm. Şimdi anladım mı niye işkillendiğimi, niye güldüğümü. Ben sabah sabah bunları yaşamışken sen de becerikli kadın, bilir kişi olarak bana geliyorsun.”

Melek hanım konuştukça rahatladım, meğer benden kötüler de varmış. Yoksa bu bir züğürt tesellisi mi?

Göbeğinizden kurtulabilirsiniz

Göbek pek çok ev kadının ortak dertlerinden biri... Bazen diyetle zayıfladığınız durumlarda bile göbek bölgesindeki yağlardan kurtulamayabilirsiniz... Egzersiz bu konuda en önemli yardımcınız... İşlere, güçlere biraz ara verip bir, iki hareket yapmaya ne dersiniz? Biliyorsunuz; nerede hareket, orada bereket...

Mekik hareketi

Dizleriniz bitişik ve ayaklarınız birbirine paralel şekilde tabanları yeri gösterirken iki elinizi enseye koyup hızlı

hızlı, sık sık ve kesik kesik hareketlerle karnınız acıyana kadar sabah ve akşam olmak üzere ellişer kez bu hareketi yapın. Bu hareket özellikle karın bölgesindeki kasları kuvvetlendirir, yağ dokusunu harekete geçirir ve yağların yanmasına yardımcı olur.

Sopalı hareket

Bu harekette de bir sopayı ense kökünüze alıp iki elinizi geçirin. Ayaklarınızı yere

sağlam basıp hızlı bir şekilde sağa ve sola doğru daha çok kalçadan yukarısını hızlı şekilde döndürerek birkaç dakikada bu hareketleri yapın. Hareket karnın yan tarafındaki kasların şekillenmesi ve göbeğin erimesini sağlar.

Bel kasları için mekik

Bir taraftaki kolunuzu, bükülmüş olan diğer taraftaki dizinize doğru hafifçe, sık sık ve seri hareketlerle yakınlaştırmaya çalışın. Hareketi birkaç dakika dayanabildiğiniz kadar yapmaya gayret edin. Daha sonra diğer taraftaki ayağınızı ve kolunuzu değiştirin. Bu hareket karnın yan tarafına doğru olan kasları çalıştırmak için yararlıdır.

Yan mekik

Yan kaslar ve bel kasları için yararlıdır. Önce sağa doğru

yatın. Sağ elinizi sağ kulağınızın üstüne değercesine yaklaştırın. Sol elinizi belinizin sol tarafına sol dirseğiniz gelecek şekilde yerleştirin. Sol elinizle belinizin sağındaki kasları hafifçe tutun. Hızla sağ kolunuzu ve sağ ayağınızı birbirine doğru yaklaştırın. 60 kez tekrarlayın.

Yağ dokusu için

Önce sol diziniz üstüne yatıp ayaklarınızı dik koyup rahat bir şekilde ayağınızı kayırabildiğiniz kadar yukarı kaldırıp aşağı indirin. Bu sırada dizinizi fazla bükmeyin. Daha sonra aynı hareketi yine sağ diziniz üstünde dayanarak yapın. Bu hareketi de en azından 30-40'ar kez yapmaya gayret edin. Popo ve çevresindeki yağ dokusunu azaltır.

Yanlara esneme

Bu harekette önce hazır oldaki gibi dimdik durun. Sonra hızla sağa ve sola doğru esneyebildiğiniz kadar, dikliğinizi bozmadan esneyeceksiniz. En azından üç dört dakika hızlı bir şekilde yapmaya gayret edin. Baş dönmesi, çok yüksek tansiyonu olanlar için de uygun bir hareket olmayabilir.

Dikkat! Bel ve boyun fıtığı türünden rahatsızlıkları olanlar için bu hareketler uygun değildir.

Yağlı ve ince ciltler için kivi

Bu tip ciltler kadınlara özgüdür. Erkeklerin cildi genelde daha yağlı ve kalındır. Ne yazık ki ince ciltler kolayca sarkabilir. Kivi maskesi bu tip cilt için çok uygundur. Bol miktarda C vitamini sayesinde kolajen sentezi artar ve cilt gerilir. Haftada iki kez 5'er dakikalık maskeler sizin için yeterlidir.

Gözenekleri sıkıştırır

Cildiniz kalın ve yağlı ise de sorun yok... Kivi maskelerini siz de kullanabilirsiniz. Cildinizdeki gözenekleri sıkıştırır ve yağlanmayı dengeler. Mümkünse olgunlaşmamış kivi kullanmaya çalışın. Haftada iki kere 15 dakikalık maske uygulayabilirsiniz.

Emek kütüphanesine buyrun

Sendikamız Petrol-İş'in genel merkez binasında yer alan kütüphanemiz, bir süredir devam eden yeniden düzenleme çalışmaları sonrasında, yaklaşık 10 bin kitap ile 31 Ocak 2006 tarihinde araştırmacıların hizmetine sunuldu. Kütüphanede bir de kadın kitapları bölümü var.

Kadın emeği ve kadın hakları üzerinde bilgi üreten tüm kurumlara ve kişilere açık olan kütüphanemiz, sizler tarafından üretilen, makale, kitap, dergi, broşürleri de bekliyor...